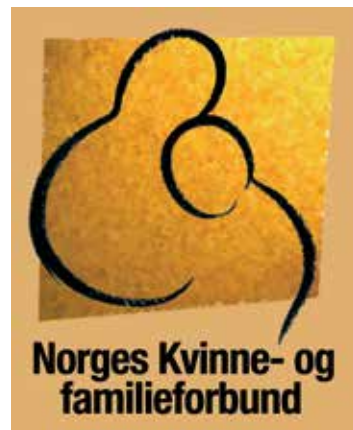

Kvinner & Familie

Nr. 2/2020

MEDLEMSBLAD FOR NORGES KVINNE- OG FAMILIEFORBUND

***Beredskap i en
koronatid***

Forsidefoto: shutterstock.com

Kvinner & familie

Nr. 2 2020

134. årgang - Grunnlagt 1887

Redaktør

Lene Søgaaud Gloslie

Utgiver:

Norges Kvinne- og familieforbund

Storgata 11, 0155 Oslo

Telefon: + (47) 22 47 83 80

E-post: post@kvinnerogfamilie.no

Annonser:

post@kvinnerogfamilie.no

Abonnement:

Kan bestilles hos utgiver: Kr 150,- pr. år.

Medlemmer av forbundet får bladet gratis

Design:

Cathrines cmykeri/chfuglei@gmail.com

Trykk: Trykk: X-IDE AS, Telefon 951 05 900

Adressering: Mailbroking

Opplag: 3200

Redaksjonsrådet:

Aina Alfredsen Førde

aina@kvinnerogfamilie.no

Olaug Tveit Pedersen

olaug@kvinnerogfamilie.no

Lene Søgaaud Gloslie:

redaktor@kvinnerogfamilie.no

Randi Støre Gjerde

randi@kvinnerogfamilie.no

Internettadresse:

www.kvinnerogfamilie.no

Frist for stoff: 24. august 2020

Ettertrykk og kopiering av Kvinner & families stoff og annonser er ikke tillatt uten etter avtale. ISSN NR: 1891 - 7992 ISSN NR trykt utgave: 1500 - 3000

Norges Kvinne og familieforbund

Hensikt: Styrke familiens posisjon gjennom tiltak som gir tid og mulighet til omsorg for hverandre.

Visjon: Anerkjennelse av kvinners ulike valg gjennom livsfaser. Verdssetting av familien som bærebjelke i utviklingen av et godt samfunn.

K&F er tilsluttet:

Nordens Kvinneforbund (NKF)

Associated Country Women of the World (ACWW)

Norsk TotalforsvarsForum (NTF)

FOKUS Forum for Kvinner og Utviklings-spørsmål

Leder

Aina Alfredsen Førde

Forbundsleder

Kjære medlem!

Dette har vore ein rar og annleis vår. Ingen av oss kunne vel førestille seg korleis våren vart. Men vi får vere glade for at vi bur i Norge, både for at vi er eit av landa som er minst råka av korona pandemien, og for at vi har ein solid økonomi i botn. Det er sjølvsgagt ikkje bra for alle som har mista jobben, eller blitt permittert, men vi håper og trur at alt ordnar seg til slutt. Og reiser til utlandet får vi ta att når grensene opnar igjen.

Det har vore heimekontor for våre tilsette, men ein gang i veka har ein av dei henta posten. Vi merker at det ikkje er optimalt med heimekontor, men må skryte av både Nini og Shandra som begge gjer så godt dei kan. Vi reknar med at det vert heimekontor til etter sommaren, men håper då vi kan drive kontoret som før.

Eg skal ein tur til Oslo 11. - 12. juni for å jobbe på kontoret, då er det fire månader sidan sist eg var i Oslo.

Det meste av det forbundet skulle delta på er avlyst eller utsett til seinare, men det har vore nokre årsmøte som har vore halde som nettmøte, dei har eg delteke på. Og sjølvsgagt så følger vi med i dei sakene som vi skal meine noko om, og sender innspel.

Vi har fått svar frå Barne- og familiedepartementet om foreldrepengar der pappaene taper foreldrepengane dersom dei ikkje tar ut permisjonen rett etter mor og ikkje har søkt om utsetting. Departementet meiner det er godt opplyst på NAV, NAV sjølv karakteriserer dette som ei felle. Dette er ei sak vi må følge opp.

Endeleg set regjeringa i gang kartlegging av kva tilbod kommunane har for familievikar, Dette sendte vi innspel på til statsbudsjettet 2018, og vi har fått telefon om kva som er viktig å få med i kartlegginga. Dette er ei viktig sak for oss, og vi kjem til å følge saka.

Frå 15. juni opnar styresmaktene opp for samlingar på inntil 200 personar, så då er det ikkje noko som tilseier at ikkje kretsårsmøta

kan haldast no før sommaren. Dei aller fleste hotell har store møte lokal der ein overheld 1 meters grensa. Det er viktig at vi får inn alle årsmeldingane, så vi kan gjere klar årbok 2019 før landsmøte. Årbok 2018 er no ferdig og vert sendt ut til alle lag og kretsar i løpet av juni.

Så håper eg å sjå mange av dykk på landsmøte 2020 på Scandic Lillestrøm 23. - 25. oktober. Vi har fått ein del påmeldingar allereie, men det er plass til mange fleire. Ingen skal vere redde for å komme på landsmøte, alle forhandsreglar som styresmaktene bestemmer vert overhalde.

Kontoret vert steng i veke 30 og 31, på grunn av ferieavvikling. Men dersom det er noko viktig kan eg nåast på telefonnummer: 47337565 i ferien og.

Til slutt ønskjer eg dykk alle ein flott sommar i vakre Norge.

Med venleg helsing

Aina Alfredsen Førde

Forbundsleiar

Redaktør

Lene Søgaaud Gloslie

Redaktør

I disse dager åpnes Norge forsiktig opp. Etter en vår som ble veldig annerledes enn noen av oss hadde kunnet forutse, skal samfunnet sakte, men sikkert vende tilbake til en ny normal. Hvordan koronapandemien vil forandre samfunnet vårt på kort eller lang sikt, gjenstår å se. Et spørsmål som har blitt, og vil bli satt på dagsorden fremover, er beredskapssituasjonen i Norge. Hva ble avdekket av mangler når krisen inntraff, men enda viktigere – hvordan kan vi være bedre forberedt når den neste krisen står for døren?

I DSBs «Analyser av krisescenarioer 2019» blir 16 ulike scenarioer omtalt – en av dem er pandemi. – Den pandemien vi nå har opplevd var med andre ord varslet – og likevel var vi så totalt uforberedt på at et virus fra en provins Kina i løpet av kort tid skulle ramme en hel verden. Og det ikke bare i form av sykdom og død, men også økonomisk, skriver Hanne Guro Garder, daglig leder i Norsk TotalforsvarsForum.

Norge er heldig stilt i forhold til mange andre land. Et sterkt demokrati, høy tillit til myndighetene, dugnadsånden i befolkningen og en god økonomi har vært gode bærebjelker når samfunnets sårbarhet har blitt satt på prøve i denne tiden.

Sommerferien nærmer seg, og for mange av oss har ferieplanene blitt endret som en følge av situasjonen verden og Norge står oppe i. Vår faste spaltist, advokat Trude Stormoen ser i denne utgaven av bladet på hvordan Covid 19-utbruddet påvirker ferietid og ferierettigheter.

Norge er et flerkulturelt land, og i denne utgaven skriver Amal Aden om ansvaret vi alle har for å hjelpe våre nye landsmenn med integreringsprosessen. Eldbjørg Gunnarson reflekterer over det samme: Hvordan klarer vi som er oppvokst i Norge å ta imot våre nye landskvinner, skjønnhvilke problemer de står overfor og hjelpe dem inn i samfunnet?

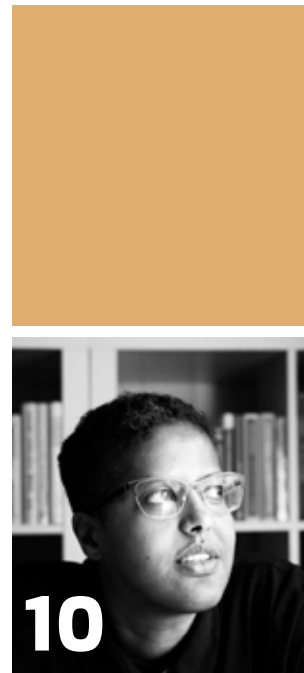
Vi ser frem til høstens landsmøte, og oppfordrer medlemmene til å melde seg på. Som medlem har du for første gang mulighet til å delta som delegat med full stemmerett. Alle forholdsregler vil bli tatt når det gjelder smittevern. Velkommen til landsmøte den 23. - 25. oktober!

Fortell gjerne om ditt lokallags aktiviteter i medlemsbladet! Tekst og bilder kan du sende til redaktor@kvinnerogfamilie.no. Vi gleder oss til å høre fra deg!

God sommer!

12

10

Innhold

POLITIKK OG SAMFUNN

Refleksjoner i en koronatid 4
Matberedskap på norske ressurser 6
Beredskap gjennom eige kommunalt kjøken 8
Kvinner og frihet 10

INTERNASJONALT UTVALG

Krisesenteret i Sibiu 16
COWA-skolen 17

JUS

Ferie i coronaens tid 22

NYTT FRA FORBUNDET

Landsmøtet 2020 25
Nordens Kvinneforbunds sommerkonferanse
Landslotteriet

LOKALSTOFF

Frå kvinne til kvinne: Babyhuer til nyfødde 26
I desse Coronatider
Materiell frå Norges Kvinne- og familieforbund 28
Liste over K&Fs tillitskvinner 30

f - følg oss på facebook

OPPDATER DEG PÅ HVA SOM SKJER I FORBUNDET! DU FINNER LINKEN TIL FACEBOOKSIDEN PÅ NETTSIDENE VÅRE. HER FÅR DU LØPENDE INFORMASJON, DU KAN KOMMENTERE OG DELTA I DISKUSJONEN. VI SEES PÅ FACEBOOK!

Refleksjoner i en KORONATID

I DSBs «Analyser av krisescenarioer 2019» blir 16 ulike scenarioer omtalt. Analysene omhandler risiko knyttet til katastrofale hendelser som kan ramme det norske samfunnet og som vi bør være forberedt på å møte – en av dem er pandemi.

AV: HANNE GURO GARDER, DAGLIG LEDER, NORSK TOTALFORSVARFORUM

En pandemi er et sykdomsutbrudd som rammer svært mange mennesker og sprer seg over store deler av verden, og er som regel forårsaket av nye og svært uforutsigbare infeksjonssykdommer.

Tidligere pandemier har i all hovedsak hatt sin opprinnelse i influensavirus hos dyr. Det er Verdens helseorganisasjon, WHO, som avgjør når et sykdomsutbrudd kan regnes for å være en pandemi.

EN VARSLET PANDEMI

Den pandemien vi nå har opplevd var med andre ord varslet – og likevel var vi så totalt

uforberedt på at et virus fra en provins Kina i løpet av kort tid skulle ramme en hel verden. Og det ikke bare i form av sykdom og død, men også økonomisk.

Den 12. mars 2020 vil for alltid være skrevet inn i historien som den dagen Norge stengte, og vi fikk føle på en ny hverdag. Av hensyn til faren for smittespredning ble det bestemt en brå nedstegning av barnehager, skoler og arbeidsplasser, og dette fikk naturlig nok store konsekvenser for samfunnet. I tillegg forsvant mye av vår sosiale tilværelse som følge av at vi ikke fikk være mer enn fem personer samlet på én gang – og da med to meters avstand!

STERKT DEMOKRATI

Når en slik situasjon inntreffer ser vi

viktigheten av å være en del av et sterkt demokrati, og kan være glade for at vi bor i et land med en høy grad av tillit til myndighetene, en god økonomi og en utrolig dugnadsånd i befolkningen.

Det store flertall av befolkningen har stolt på myndighetene og deltatt i dugnaden med å etterleve de svært krevende restriksjonene med hjemmekontor, karantenerregler, samlinger med inntil kun fem mennesker, holdt avstand, hostet i papirlommetørklær eller albukrok, og ikke minst utført god håndhygiene. I tillegg har folk utvist en stor grad av solidaritet ved å bistå utsatte familiemedlemmer, venner og naboer med kjøring til eksempelvis lege, innkjøp av mat og henting av medisiner. Mange telefoner er blitt tatt til eldre og mennesker i karantene. Man blir stolt og glad av å se en slik grad av omtanke!

MANGE UTFORDRINGER

Pandemien med de påfølgende restriksjonene har ført til mange utfordringer på ulike områder. Noen har det vært helt påkrevet å ta tak i umiddelbart, mens andre må det finnes gode løsninger på med tanke på fremtidige hendelser. Vi har gjort oss refleksjoner på noen områder;

HELSE

De strenge retningslinjene som ble iverksatt av myndighetene, hadde i den første fase til hensikt å forsøke slå ned på viruset slik at ikke mange ble syke på en gang. Et stort antall syke på samme tid innebærer en utfordring for helsesektoren med hensyn til intensivkapasitet, både hva gjelder tilgjengelig helsepersonell og utstyr. En strategi vi fant fornuftig.

Det er stor forståelse for at vi ikke kan ha bemannede sengeposter stående tomme og utstyr ubrukt i påvente av en ev. hendelse. Vi synes derfor at sykehusene gjorde en god jobb

med raskt å frigjøre kapasiteter for å kunne ta imot pasienter med Covid-19. Spørsmålet er om planverket kan gjøres bedre med hensyn til innkjøp og lagerhold av smittevernutstyr? Det samme gjelder rutiner i helsevesenet for massetesting, utstyr til dette og avtaler med laboratorier som kan behandle prøvene. Spesielt når det blir fremhevet hvor viktig det er med testing, rask smittesporing og bruk av karantene for å begrense spredning. Det var mange som ønsket å bli testet, men som ble avvist på lokale legekontorer og legevakt. Og hvorfor har vi ikke en mer ensartet praksis i alle helseregionene i form av nasjonale retningslinjer?

ØKONOMI

Pandemien har utvilsomt skapt store økonomiske utfordringer for næringslivet. Det har ført til mange permitteringer, oppsigelser og høy arbeidsledighet. Noe lignende har vi ikke sett siden 1930-årene. Et samlet Storting har stått bak utarbeidelsen av økonomiske støtteordninger som forhåpentligvis vil kunne avhjelpe situasjonen slik at flest mulig raskt kommer tilbake i arbeidslivet. Hvilket har vært meget bra, men hva kan gjøres av forberedende tiltak fra både myndighetenes og næringslivets side i møte med en lignende situasjon i fremtiden?

BARNEHAGE/SKOLE/UTDANNING

Hjemmeskole og nettundervisning ser ut til å ha fungert bra. Det rapporteres om at mange elever har kommet styrket ut av ukene med hjemmeundervisning, men i negativ retning blir det gitt uttrykk for mangel på sosial omgang og bekymringen for de av barna som ikke har det så bra hjemme. De har ikke hatt noe annet avlastningstilbud mens skolene og fritidsaktivitetene har vært stengt. Er det noe vi kan gjøre for disse barna i en fremtidig situasjon?

HJEMMEKONTOR

Det har nok ikke alltid vært like lett å skulle konsentrere seg om arbeidsoppgaver når man også skal ta seg av de minste barna og/eller være lærer for de som går på skolen, men det synes som om de fleste har taklet situasjonen bra. Mange har til og med fått utvidet sine datakunnskaper ved å delta på nettmøter og -konferanser. Familieforholdene har også blitt satt på prøve. Det kan være utfordrende å skulle tilbringe så mange timer av døgnet sammen på et begrenset område. Her gjenstår det å se hvilke konsekvenser det eventuelt vil få. Noen snakker om flere barn og andre om skilsmisser.

ISOLERING AV ELDERE

De som virkelig har hatt det tøft sosialt under koronatiden er de eldre, og da spesielt de

som bor på institusjoner. Disse ble stengt for besøkende og mange av beboerne har måttet innta sine måltider på rommene sine. I tillegg har pleierne vært iført munnbind og ikke fått lov til å gi klemmer. Det er nok flere som har opplevd tunge og ensomme dager. Er det noe vi kan gjøre annerledes?

BEVEGELSESFRIHET

Vi nordmenn er et hytteelskede folk, og det skapte derfor store diskusjoner da det ble innført forbud mot å reise til hytter og landsteder i andre kommuner. Dette ble gjort med sikte på å begrense spredningen av koronaviruset. Hvorvidt det var en rett beslutning, vil kanskje evalueringene kunne gi svar på. Mange kommuner ville dessuten ikke ha folk på hyttene, da de var redde for at lokalbefolkningen skulle bli smittet. Det lokale helseapparatet er mange steder heller ikke dimensjonert for å kunne ta seg av syke hyttefolk. I flere kommuner oppsto heftige diskusjoner da forbudet fikk store konsekvenser for turistnæringen og handelsstanden. Det vil nok bli flere og lengre opphold på hytter og landsteder i fremtiden som følge av økte muligheter for hjemmekontor. Dette er noe kommunene bør tenke på og ta høyde for i sine planverk.

INFORMASJON

Vi vet at det i en krisesituasjon vil være et stort informasjonsbehov i befolkningen. Hvilket fører til at folk leser medier mer ukritisk. Det er ikke heldig i en tid hvor spesielt sosiale medier flommer over av oppdiktede historier, konspirasjonsteorier og selv Fake news som til og med lagt ut bevisst for å skape uro, frustrasjon og mismot. Det er derfor viktig å forholde seg til sikre kilder for

informasjonsinnhenting i en krise. Under denne pandemien har det vært nyttig å følge med på hjemmesidene til Helsedirektoratet (www.helsenorge.no), Folkehelseinstituttet (www.fhi.no) og Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (www.dsb.no). Det gis ros til regjeringen for at de holdt oss informert om situasjonen på sine daglige pressekonferanser i ukene det sto på som mest.

HAMSTRING

I de første dagene etter nedstengningen begynte folk å hamstre mat. DSB gikk raskt ut og sa at en viktig del av den nasjonale dugnaden var å handle normalt og på den måten sikre varer til alle. Om befolkningen i større grad hadde fulgt oppfordringen om å tenke egenberedskap ville ikke en slik situasjon ha oppstått. Dette med egenberedskap lyder nok kjent for alle i Norges Kvinne- og familieforbund som har vært med og snakket om viktigheten av dette siden 50-tallet. I 2018 kom DSB med en klar henstilling til befolkningen om å være selvforsynte med vann og mat i minst tre døgn, foruten kunne sørge for varme og sanitære forhold om nødvendig. Dette med egenberedskap blir ikke mindre viktig i en

“Når en slik situasjon inntreffer ser vi viktigheten av å være en del av et sterkt demokrati

tid hvor klimaendringer gir utfordringer for infrastrukturen.

BEREDSKAP

Når det oppstår en krise er det viktig raskt å kunne sette inn våre samlede ressurser, sivilt og militært, til beste for landet. Under koronakrisen bidro mange frivillige organisasjoner, Sivilforsvaret og Heimevernet på en meget god måte ved forskjellige oppdrag. Vi må sørge for at våre beredskapsressurser får tilgang på rett utstyr og materiell, og dessuten får anledning til å øve sammen.

RETNINGSLINJER

Vi opplevde at mange kommuner brukte uforholdsmessig lang tid på å komme frem til egne lokale restriksjoner, og at disse var meget ulikt utformet. Det var tydelig at ikke alle hadde tatt høyde for en pandemi i sine risiko- og sårbarhetsanalyser (ROS). Bør myndighetene utarbeide felles retningslinjer for bruk i kommunene?

Vi er nå over i en fase med oppmykning av restriksjonene, men vi kan ennå ikke senke skuldrene.

Alle vil vi raskest mulig tilbake til vår kjente hverdag, men bør nok lytte til rådet om å skynde oss langsomt. Det er ingen som ønsker en ny runde med innstramninger!

GOD HÅNDHYGIENE

Vi bør fortsatt holde avstand til andre mennesker utenom de i husstanden, hoste i papirlommetørklær eller bruke albukroken om papir ikke er tilgjengelig og ikke minst vaske hendene! En positiv faktor er at dette også ser ut til å ha en god effekt med hensyn til andre sykdommer som blant annet forkjølelse, influensa og omgangssyke. Den ungarske legen, Ignaz Semmelweis, som arbeidet ved et sykehus i Wien for 180 år siden, lærte oss om viktigheten av god håndvask med såpe og vann. Om vi fortsetter med god håndhygiene kan kanskje dette endre på sykefraværet i landet?

TID FOR EVALUERING

Når vi har lagt denne pandemien bak oss vil det være tid for evaluering. Det er mange spørsmål å stille som for eksempel om restriksjonene fra den 12. mars var for omfattende – ikke minst sett i forhold til det menneskelige aspektet, og om oppmykingen gikk for sakte på bekostning av samfunnsøkonomien? Det viktige vil være at vi lærer av de erfaringer som er gjort og at disse blir hensyntatt i nye planverk. Vi skal love å følge opp og holde fokus på det fremtidige beredskapsarbeidet!

Norsk sau. Foto: Odd Mehus, Norges Bondelag

Matberedskap på norske ressurser

Etter at koronaepidemien traff verden og Norge ser det ut til at stadig flere nordmenn forstår betydningen av å ha en trygg norsk matproduksjon, egen matvareberedskap og behov for selvforsyning. Dette er noe vi i Norges Bondelag heier på.

AV: LISE BOECK JAKOBSEN,
KOMMUNIKASJONSSJEF I NORGES BONDELAG

Da koronakrisen traff oss, og Norge ble så godt som stengt ned 12. mars, strømmet folk til butikkene for å hamstre mat. Spørsmålet folk begynte å stille seg var om vi ville ha nok mat til alle når krisen var et faktum. Nå i ettertid ser vi at vi hverken har gått tomme for melk, brød, egg eller dopapir. Det har vi klart gjennom felles innsats i alle ledd fra bonden og helt frem til maten ligger i butikkhyllene.

SÅRBARHETEN BLE SYNLIG

Pandemien har vist oss at matproduksjon er sårbar enten du er melkebonde på Voss, jordbærprodusent på Frosta eller osteprodusent i Frankrike. Det er en verdi i seg selv at landets befolkning har tilgang på trygg mat i en krise. Matforsyning er

grunnleggende for et hvert lands beredskap og under koronautbruddet her i landet ble bønder definert å ha en samfunnskritisk rolle.

VÅRONNA

Nettopp i år ble det ekstra viktig å komme i gang med våronna og bønder har stått på og produsert så normalt som mulig i en unormal tid. Arbeidet bøndene gjør på våren, enten det er på jordene, i gartneriene eller i fjøset, legger grunnlaget for hva vi kan spise til sommeren, høsten og vinteren. Vil du ha ferske grønnsaker til sommeren eller gulrøtter til høsten, må det plantes og sås i løpet av noen hektiske uker om våren. Og for at julemiddagen skal bli komplett må kålrota og potetene i jorda til rett tid. Det er også om våren lammene tas imot og dyra skal ut på beite.

MATPRODUKSJON ER INGEN SELVFØLGE

Å planlegge langsiktig og tenke sesong er naturlig for bønder. I alle tider har vi sådd for så å høste. Denne tankegangen har fått fornyet oppmerksomhet og interesse fra folk utenfor landbruket de siste månedene. Det er bra at stadig flere ser at matproduksjon ikke er noe vi kan ta for gitt, kanskje spesielt her i Norge. Kun tre prosent av landarealet vårt er dyrka mark som er egnet til å produsere mat inkludert korn og gras som dyra spiser. Jordene ligger ofte spredt, eller mellom fjellene og fjorden. På mange måter produserer vi mat til tross for de naturgitte forholdene landet har.

Koronaviruset har satt hele landet og også landbruket på prøve. Den har vært en påminnelse om viktigheten av å ha egen matproduksjon og bønder som gjør jobben. Her i Norge så vi kompleksiteten og sårbarheten da flere tusen utenlandske

Lise Boeck Jakobsen,
Kommunikasjonssjef i
Norges Bondelag

sesongarbeidere i grøntnæringa uteble på grunn av stengte grenser og karanteneregler. Løsninger for disse kom heldigvis på plass, men samtidig har krisen gitt flere nordmenn mulighet til å prøve seg i næringa. En ting er sikkert – vi vil alltid ha behov for mat og derfor vil det alltid være behov for flinke folk i landbruket!

ØKT BEVISSTHET

I dag produserer vi 45 prosent av egen mat, resten importerer vi. Det er til ettertanke. Det er å håpe at koronakrisen har fått opp øynene til forbrukerne, matvarekjedene, innkjøperne og politikerne for verdien av norsk matproduksjon. Norsk landbruk er særegent. Til tross for ulike klimasoner og at den dyrkbare matjorda ofte ligger vanskelig til, har vi et aktivt landbruk over hele landet. Landbruk er også politikk, som skaper fellesgoder som arbeidsplasser, bosetting og bruk av landet knyttet til matproduksjon. I tillegg er Norge et høykostland, noe som bidrar til at det koster mer å produsere mat i Norge. Mye tyder likevel på at mange er villige til å betale litt mer for norske produkter. En undersøkelse fra matforskningsinstituttet Nofima utført etter koronautbruddet, viser at 69 prosent av forbrukerne mener det er blitt viktigere å støtte norsk landbruk og matproduksjon etter pandemien.

VELG NORSK I SOMMER

Det er med all tydelighet blitt klart at vi må bygge opp, ikke ned, norsk landbruk, fordi det er et gode for alle. Velg norsk, spesielt denne sommeren, fordi matproduksjon handler om å produsere trygg mat til befolkningen, men også om hvordan landet vårt skal se ut, hvor det skal bo folk og om å ta vare på 90.000 arbeidsplasser i verdikjeden for mat.

Min oppfordring til alle, er å utforske Norge i sommer. Norge blir alles ferieland i år, bruk muligheten til å bli kjent med landet, besøk gårdsutsalg og smak på ulike matskatter. Ved å bruke Norge som ferieland, er du med å støtte det normale næringslivet.

Uten satsing og bevisstgjøringen på betydningen av norsk matproduksjon kan vi

BEREDSKAP

gjennom eige kommunalt kjøken

Mat, vatn og husly er nokre av grunnsteinane i eit trygt lokalsamfunn.

AV: GUNNVOR A. SUNDE, KJØKENSJEF GLOPPEN KOMMUNALE KJØKEN

Nede venstre:
Kjøkensjefen Gunnvor
Sunde. Foto: Ronny
Solheim.

Norske lover regulerer kommunane sitt ansvar i høve dei som i utgangspunktet treng hjelp til det daglege, i tillegg har alle kommunar ansvar i lokal beredskap. Gloppen kommune har beredskapsplanar og kontaktar for alle områder, i alle bygder og tettstader, og eiga kriseberedskapsgruppe.

SÅRBARE KOMMUNAR

Kommunane blir meir og meir sårbare ved å digitalisere og sentralisere innkjøp og fjerne seg frå lokal produksjon og lagerhald. Store klimautfordringar har gjort til at vi har vore isolerte frå omverda, då er det viktig med dagleg fersk produksjon av mat til utlevering, spesielt til sårbare grupper som eldre og sjuke, for at ikkje helsetilstanden skal bli raskt forverra.

Vi har hatt både naturgjevne utfordringar og epidemi. Dei største var stormen Dagmar og utbrot av svineinfluensa på stor 4-H leir i kommunen. I tillegg har vi hatt mange straumbrot, flaumar og vegstengingar som

isolerer kommunen frå omverda. Då har vi hatt kapasitet nok til å kome auka behov i møte, og levert varm mat kvar dag likevel til alle som måtte trenge det, uansett behov.

NÅR STRAUMEN BLIR BORTE

Kjøkkenet har gasskomfyr og aggregat tilgjengeleg, så det er kort tid før vi er oppe og kan produsere om straumen blir borte og behov for matlevering endrar seg med hjelpemannskap, ambulansepersonell og isolerte som treng mat.

Mange privatpersonar har ikkje alternative varmekjelder, berre elektrisk, og når straumen blir borte gjerne i fleire dagar, trengs ein base som er varm og har mat. At kjøkenet leverer ut varm mat kvar dag 365 dagar i året, uansett vær og føre, er og eit tilsyn til dei sjuke og gamle, ikkje minst i kriser. Ved at vi har ope og produksjon dagleg har vi dagleg tilpassing av maten utifrå helsetilstand. Å kjøpe kald mat for å levere ut for ei veke i slengen medfører risiko for

matforgifting dersom straumen blir vekke og maten blir bederva. Allmenntilstanden blir og fort forverra om ein ikkje har tilgang på mat, og mogelegheiter for å varme opp grunna straumbrot og alt på lager i kjølfrys blir øydelagd er ein fare for forverra helsetilstand.

MATLAGER OG MATLEVERING

Kommunar utan kjøken har ikkje lager. Lagera er enten heime hos kvar enkelt, på vegen under transport, eller på store lager langt borte. For vår del er hovudlagera i storbyane. Tine på Flesland ved Bergen, Nortura på Forus ved Stavanger, Servicegrossistane i Oslo, Maske i Trondheim. Desse kan umuleg hjelpe oss når uhellet eller naturkatastrofane slår til og innbyggjarane våre er isolerte.

Også i den situasjonen vi er oppe i no med COVID-19 kan vi raskt snu oss rundt og levere singelpakka både varm og kald mat i eingongs beger til kohortar for smitta.

Frå venstre mot høgre: Kokk Per Arne Bakke, lærling Renate Ryssdal, kokk Jean Daniel Tenud, assistent Jonette Vist og kjøkensjef Gunnvor Sunde. Foto: Privat.

Vi har godt samarbeid med frivillige til utkøyring av mat og ekstra hjelp ved tilsette som ikkje kan vere i den faste jobben sin grunna nedstenging, men kan avlaste om dei fast tilsette må gå i karantene og ventar på prøvesvar, eller blir erklært sjuke og får langtidsfråvær. Vi har og bygd opp lageret vårt til å tole eit større smitteutbrot både når det gjeld mat, utstyr og smittetiltak. Og kan bruke lokale leverandørar til det vi treng av supplerings.

Kjøkensjefen sit i leiargruppa til helsesjefen og er tett på ein kvar situasjon som inneber matlevering.

Lokale kjøken er absolutt viktig i lokal beredskap!

Amal Aden, foredragsholder. Foto: Privat.

Kvinner og frihet

Norge er et flerkulturelt land på godt og vondt.

AV: AMAL ADEN, FOREDRAGSHOLDER

Det er mye bra i det flerkulturelle, og de fleste som kommer hit klarer seg bra. Men dessverre er det ikke alle som klarer å integrere seg i samfunnet, derfor har vi alle et ansvar for å hjelpe våre nye landsmenn med integreringsprosessen. Når de blir integrert, er det lettere for dem å være en del av samfunnet, som for eksempel å respektere verdier som likestilling og ytringsfrihet.

ULIKE BAKGRUNNER

Menneskene som kommer hit er forskjellige, de har ulike bakgrunner. Noen er høyt utdannende, og andre er analfabeter. Noen er rike og kommer fra velstående hjem, mens andre er fattige og har vokst opp på gata eller i flyktningleir. Noen er politiske flyktninger, andre har flyktet fra krig. Mange sliter med traumer og har store psykiske problemer med seg, da er det ikke alltid lett å integrere seg og bli en del av samfunnet.

ÆRESKULTUR

Det kommer kvinner til Norge fra land der det ikke finnes noe som heter likestilling, der det er en patriarkalsk kultur som undertrykker kvinner og barn. En del av de kvinnene som kommer fra land med æreskultur fortsetter å oppleve undertrykkelse selv om de nå bor i frie Norge. Noen kjemper for sin egen frihet, mens andre bøyer seg for en ukultur selv

om de nå bor i Norge. Jeg møter stadig voksne kvinner som ikke selv bestemmer hvem de skal gifte seg med eller hvordan de skal gå kledd. De frykter hva andre familiemedlemmer eller miljø mener. En del av disse kvinnene mener at prisen de må betale for sin frihet er for høy. De orker ikke trusler og sjikane, baksnakk og utestengelse. Det kan være mentalt belastende for enkelte kvinner å stå imot den systematiske undertrykkelsen. Derfor gifter de seg med den familien mener er den rette, de tar på seg hijaben selv om de helst ville gått uten – de gjør dette for ikke å bli utstøtt av familien og miljøet. I enkelte miljøer har kvinner nesten null frihet. Kvinner som forsøker å frigjøre seg eller som hever stemmen, blir raskt stemplet som illojale og splittende. De får skylden for å forsøke å splitte familien, de får høre at de er imot sin egen kultur og sin egen religion.

FORSTÅ FRIHET

Mange av disse kvinnene blir kontrollert. Det er ikke enkelt å stå imot sosial kontroll. Det er så mange som må lære seg og forstå hva frihet er, hva frihet betyr. Spesielt den eldre generasjonen må utfordres. De

må opplyses om likestilling og frihet for alle. De må gi slipp på en del verktøy fra sin verktøykasse de har tatt med fra sitt hjemland og skaffe seg nye verktøy som passer i det samfunnet vi lever i her i Norge. Her i Norge lever vi i et samfunn der jenter og gutter er like mye verdt, der alle skal leve i frihet, der jenter ikke skal overvåkes kun fordi de er jenter. Mange som kommer nye til landet har med seg sin kulturbagasje, både på godt og vondt. Noen kommer fra land der frihet og likestilling er fremmedord. Alle skal innlemmes i det norske samfunnet.

SOSIAL KONTROLL

Vi som samfunn hører mye om sosial kontroll. Vi hører kanskje vanligvis om ungdom som blir kontrollert av sine foreldre, ungdom som har foreldre som er redd de skal bli «for norske». Hvis vi som samfunn skal klare å bekjempe den sosiale kontrollen, må vi også se utenfor familien. Selv om noen kommer fra en æreskultur kan man ikke drive sosial kontroll. Samfunnet må tørre å bry seg. Særlig utsatt er de jentene som lever tilnærmet fanget av æreskulturen, og som har «øyne og øre» som følger med dem overalt. De føler at de lever i et fangenskap.

De forteller om angst og frykt. De er livredde for å gjøre noe «feil» eller for å bli utsatt for falske rykter.

SYSTEMATISK UNDERTRYKKING

Falske rykter blir satt ut for å hindre jenters frihet. Ryktespredning er en systematisk måte å undertrykke jenter og kvinner på. Hardtarbeidende og skoleflinke jenter som aldri har rørt verken alkohol eller kysset en gutt, lever i frykt for å bli utsatt for rykter om at hun drikker og har hatt sex, at de er horer. Jenter som alltid må se seg over skulderen selv om de lever i ett fritt samfunn. De tør ikke få seg kjærester, de tør ikke flytte for seg selv.

INTEGRERING AV FAMILIENE

For å stoppe sosial kontroll må vi integrere familiene bedre, særlig kvinnene. Jeg mener at hvis en mor er integrert så er mer enn halvparten av familien integrert, for mødrene har ofte ansvar for barna. Språk, arbeid og nettverk er viktig for at kvinner skal komme seg ut av æreskulturen. Jeg håper vi alle kan bidra og gi disse kvinnene en hjelpende hånd.

Gi **DÅPSKLUBBEN**

TrippTrapp

til et barn du er glad i!

Gjennom bøker, musikk og leker får barna

- Fortellinger fra Bibelen
- Bordvers og kveldsbønner
- Positive holdninger og verdier

Velg **GRATIS** velkomstgave!

- Bokklubb for barn fra 0 til 15 år
- Ingen krav om kjøp

Les mer og se flere velkomstgaver på

iko.no/tripp-trapp

Telefon 22 59 53 00 • kontakt@iko.no

Langstrømpe.no

Nettbutikk med sosialt engasjement – og nytt samarbeid med Norges Kvinne- og familieforbund.

AV: LENE SØGAARD GLOSLIE

Bushra Choudhry, Langstrømpe.no. Foto: Privat.

– Jeg synes det er viktig å gi noe tilbake til samfunnet. Derfor vil ti prosent av vår årlige omsetning gå til fattige barn og familier i u-land, forteller Bushra Choudhry, initiativtaker og leder av nettbutikken Langstrømpe.no.

GODE OG SLITESTERKE BARNEKLÆR

– Hos Langstrømpe.no vil du finne klær som er behagelige, slitesterke og av god kvalitet. Klær med et flott design som er så holdbare at de kan arves og brukes av flere barn.

Nettbutikken har fokus på bredt utvalg, kundeservice og klær, sko og produkter av god kvalitet.

– Jeg er opptatt av at barn skal ha på seg gode og behagelige klær i tillegg til at designet er fint. Dette gjenspeiler butikken vår. Nå er jeg i en overgangsfase der vi prøver å fremme basisklær som både er slitesterke og behagelige for småbarn i alderen 0-8 år. Vi kommer til å satse stort på dette og målet er å bli en av de største innen basisvarer, altså hverdagstøy for barn, innen relativt kort tid, forteller Bushra Choudhry.

– Målet mitt er at nettbutikken skal skille seg litt ut fra mengden. Ett av målene er å bidra til å gi kvinner i Pakistan en arbeidsplass og egen lønn.

INTERNASJONALT SAMARBEID

– Vi jobber med et større prosjekt der vi ønsker

Bushra Choudhry sammen med datteren Ayat, 4 år. Ayat med klær fra nettbutikken.

Sønnen Armaan, 6 år, poserer gjerne i komfortable klær fra Langstrømpe.no.

å etablere et samarbeid med noen kvinner i Pakistan. Kvinnene i asiatiske land har ikke de samme rettighetene og mulighetene som oss i vestlige land. Et samarbeid med oss vil gi kvinnene mulighet til å jobbe og få muligheten til å være yrkesaktive og tjene egne penger.

Samarbeidet med kvinner i Pakistan vil foregå gjennom organisasjoner som arbeider for kvinners rettigheter.

– Vi prøver å komme i kontakt med frivillige organisasjoner i Pakistan som jobber for kvinneverettighetene. Målet er å gå gjennom dem for å jobbe presist og riktig, sier Bushra Choudhry.

EGENPRODUSERT MERKE

– Vi jobber med å utvikle et merke som vil være vårt egenproduserte, med håndsydde klær og produkter fra kvinnene i Pakistan. Arbeidet med dette prosjektet bremses litt nå på grunn av coronaviruset og situasjonen generelt i Pakistan og Norge, men vi har håp om å kunne presentere vår første kolleksjon mot slutten av året, sier Bushra Choudhry.

GJENBRUK OG HÅNDLAGET

– Langstrømpe.no synes det er viktig å være naturvennlig og jobbe for gjenbruk. Vi skal om kort tid inngå et samarbeid for å støtte gjenbruk også. Gjenbruk er gull! I dag selger vi et bredt utvalg av produkter, men dette skal vi endre litt på. Fremover vil kolleksjonene som kundene vil finne hos oss være egenproduserte klær fra samarbeidspartnere i Norge og Pakistan. Resten vil være basisvarer i ull, bambus, økologisk bomull, milk og bomull.

– Vi har også startet et nasjonalt samarbeid, foreløpig med to damer som syr og lager håndlagde produkter for baby og barn. Visjonen er å tilby sine produkter, som er laget med kjærlighet, til flere kunder gjennom en norsk nettbutikk, på lik linje med kjente merkevarer.

SAMARBEID MED NORGES KVINNE- OG FAMILIEFORBUND

Et nystartet samarbeid med Norges Kvinne- og familieforbund gir våre medlemmer mulighet til å støtte et godt initiativ og samtidig støtte forbundet.

– Samarbeidet vårt med Norges Kvinne- og familieforbund går ut på at medlemmene av forbundet vil få en rabatt på ti prosent av hele utvalget i nettbutikken. Dette gjelder både ordinære varer og salgsvarer. Omsetningen

medlemmene til Norges Kvinne- og familieforbund henter inn hos oss vil forbundet deretter få ti prosent av.

– Dette er fin vinn-vinn avtale for alle parter. Her kan medlemmene handle og samtidig støtte det gode arbeidet Norges Kvinne- og familieforbund gjør for familie- og kvinnepolitikken i Norge og internasjonalt, avslutter Bushra Choudhry.

LITT OM BUSHRA CHOUDHRY:

– Mitt navn er Bushra Choudhry, og jeg er 31 år gammel. Jeg er gift og har tre barn på to, fire og seks år. Sammen med min mann Mabroor Ayyaz driver jeg nettbutikken Langstrømpe.no. Jeg er i utgangspunktet utdannet tannhelsesekretær, og har jobbet som det i 13 år. For tiden går jeg på yrkesfaglærerutdanning i Helse- og oppvekst ved OsloMet i tillegg til å drive nettbutikken Langstrømpe.no.

– Jeg er født og oppvokst i Norge, men har mine røtter i Pakistan. Som person er jeg veldig engasjert og opptatt av å ta vare på de rundt meg. Jeg ønsker å gi noe tilbake til både det landet jeg er født og oppvokst i, men også til landet jeg har mine røtter i. Derfor har noen av mine prosjekter rot i Pakistan og for kvinnene der, mens andre er satt i gang i Norge.

Anney og Hannah fra Fargespill. Foto: Privat.

Født bergensar – blitt bergensar?

Bergensaren er "nokke for seg sjølv" – går det an å bli det for andre?

AV: ELDBJØRG GUNNARSON, KRETSLEIAR, BERGEN OG MIDTHORDLAND KRETS

Korkje stril eller nordlending blir akseptert i første generasjon. Kva om du då er flyktning frå eit anna land, og om du ikkje har kome

dit du bur av eige val, men av ei tilfeldig plassering i "systemet"?

Korleis blir det å vera oppvaksen i Norge eller å koma til Norge som ungdom? Korleis er det å tilpassa seg det norske samfunnet med utdanning og jobb, muligheiter og utfordringar?

Og korleis klarar vi som er oppvaksne i Norge å ta imot våre nye landskvinner, skjøna kva problem dei står ovanfor og hjelpa dei inn i samfunnet? Vi har mange "kodar" vi ikkje sjølv er bevisste på, og då er det ikkje lett å formidla kunnskapen vidare,

om vi gjerne vil. Dei stenger for språklæring, endå meir i dagleglivet, skole, barnehage – for småbarnsmødre, storfamiliane osv.

Til slutt eit relevant spørsmål for oss i K&F: korleis få dei inn i det norskaste av det norske – organisasjonslivet.

FARGESPILL

For ein del år sidan tok miljøet rundt 8. marsfeiringa i Bergen initiativ til ei samordning av arrangement og kunngjering. No har vi Kvinnefestivalen, og Bergen og Midthordland krets har vore med heile tida.

Vi har hatt bokkafe med presentasjon av kvinnelege forfattarar og kunstnarar, tema kvinnehelse mellom anna. I år fekk kretsen via Fargespill kontakt med to flotte unge kvinner i 20-åra, som nettopp tok opp noko av det som er nemnd over.

Først vil eg presentera dei og fortelja litt om kva dei tok opp, og så koma tilbake til dei andre problemstillingane.

ANNEY OG HANNAH

Anney kom som sjuåring med familie frå Rwanda. Mor var frå Burundi og far frå Rwanda. Dei vart plassert på asylmottaket i Ytre Arna, og familien bur framleis i området. Ho er eldst, yngre søsken fødte i Norge. Anney byrja i Fargespill som 8-åring, og er no tilsett der.

Hannah kom frå Uganda som einsleg mindreårig flyktning då ho var 17. Ho kom til Askøy, og er odontologi-student på tredje året. Har ekstrajobb som pleiemedhjelpar. Draumen er å hjelpa til med å fremja tannhelse i Uganda.

Begge kom med sin kunnskap om god

oppførsel, som dei etter kvart oppdaga ikkje passa her. I Uganda skulle kvinner knela når ho helste på framande – visa kvinna sin plass i ei mannsverd. Det var forbudt å gå mellom folk som snakka saman (forresten god folkeskikk her også).

KULTUR OG OPPFØRSEL

I Rwanda skulle born ikkje kalla vaksne med namn, men tante eller onkel. Jenter skulle sitja på golvet, ikkje stolar, men gutane fekk lov om det var plass. Foreldre sine skolekrav til jenter var høgare enn til gutane, og yrkesvalet heimefrå var relativt smalt: lege, advokat eller ingeniør. Ho valde sjølv, studerte interkulturell forståing. I oppveksten sleit ho med to liv, heime og ute. Kvar høyrer eg egentleg til? I Fargespill fann ho ut av det, alle er i same båt og likeverdige uansett opprinnelse. Der fann dei respekt for den dei var, og fekk vener.

Begge kvinnene er no norske, og prøver laga eit liv med det beste frå begge kulturar. Språkkunnskap er viktig. Dei nemnde konkrete punkt som er viktige for dei:

Saknar sosial kontakt, kvar er den tilfeldige praten? Som å snakka med folk på bussen!

Treng ord og begrep i samfunnet, kunnskap om dei norske kodane.

Saknar fellesskap med andre – ved fest samlar ein flest mogeleg, ved dødsfall stiller alle opp. Norsk skikk er privatisert, uansett hending. Julia er eit godt eksempel, det er ein privat familiefest som "vi nordmenn" sjeldan deler.

KVA KAN VI TILBY

Kva kan så vi som har budd her i generasjonar tilby til alle våre nye medmenneske? Innvandrarar er ikkje ei homogen gruppe! Nokon er lett å sjå, andre "ser ut som oss", men alle treng hjelp for å finna seg til rette. Det er viktig at vi ser enkeltmenneska, dei kjem frå ulike land, av ulike årsaker, med ulik familiebakgrunn, utdanning og helsetilstand.

Kjem du som flyktning og med familie, treng du lang tid for å bli kjent med "systemet", og treng tida for å prøva etablera familien, ofte fleire gonger på ny stad. Då er det ikkje mykje krefter att for å delta i sosiale aktivitetar for mor. Ho er ikkje så godt kjent at ho veit kva ho skal spørja om – og vi ventar på initiativ frå henne.

"Sjå" kvarandre er ein viktig start. Eit smil i forbifarten eller nokre ord på bussen kostar ikkje noko.

Snakk tydeleg og sakte norsk om ho ikkje er så god i språket. Tru ikkje at det hjelper å

snakka høgare. Norsk er ikkje lett å læra, vi veit heller ikkje kva utdanningsbakgrunn ho har. Dei fleste vil likevel prøva.

Ta oss tid til å vera sikker på at den andre forstår kva vi seier, ho seier ja for å vera høfleg. Vi forventar – oftast ubevisst – at ho skjønar samanhengen. Det er sjeldan rett, vi ser den ikkje alltid sjølv.

Mat er viktig i all sosial samheng. Praten går lettare, vi kan alltid finna noko å snakka om.

Prøv å laga mindre nettverk rundt ein eller fleire enkeltpersonar, basert på kva dei ynskjer.

ORGANISASJONSLIV

Organisasjonsliv slik vi godt vaksne kjenner det, er på veg ut. Laga våre arbeidde for lokalmiljøet i tillegg til å vera stolte av å høyra til i ein organisasjon som arbeidde for endringar i samfunnet generelt. No sit vi igjen med små grupper som driv barnehagen formødrene våre bygde opp, eit samfunnshus eller eldretiltak. Som lagsmedlemer har vi nok med oss sjølv, kan vera lite interessert i å læra nye folk å kjenna, litt redd for at vi må investera tid og krefter, og at vi kanskje må utvida vår familie og gje plass til andre som kanskje ikkje er heilt like oss. Eller?

SAMHOLD I MANGFOLD

I Åsane har vi hatt eit tilbod til kvinner frå alle land, Samhold i mangfold. Initiativtakar er ei aktiv kvinne frå Bangladesh, og Tertnes lag er med. Målet var mellom anna å læra kvinnene å delta i "norske aktivitetar", 17. mai, 8. mars og fjellturar. Vi har invitert til samlingar med mat, språkkafe, turar, internasjonal kafe med meir. Vi har blitt kjent med mange flotte damer med ulik bakgrunn, men har funne det vanskeleg å få varig engasjement. Har vi laga tiltak som høver til våre forventningar, ikkje mottakargruppa sine?

KVA KAN VI ALLE GJERA

Ta vel imot enkeltmenneska, bli kjent med folk med ulik bakgrunn, og gje dei råd og hjelp for å finna fram i samfunnet vårt. Lag prosjekt dei treng og kan styra, det kan vera vegen inn i ein organisasjon. Det krev litt – men du får meir igjen enn du gjev sjølv!

Fra et tidligere besøk til krisesenteret i Sibiu. Elisabeth Rusdal i midten. Foto: Privat.

Krisesenteret i Sibiu

Senteret har opparbeidet seg et godt renommé. Dermed får de henvendelser også fra kommuner utenfor Sibiu. Dessverre må de si nei til disse.

AV: ELISABETH RUSDAL, LEDER, INTERNASJONALT UTVALG

Sibiu vil ikke betale for andre enn egne innbyggere. Kommunen som henviser, vil heller ikke betale. Da er det veldig trist at de som har behov blir sittende igjen og rammes av slikt. For ikke lenge siden var det en mor med to barn som fikk føle på dette. Men senterets økonomiske situasjon tilsier at de ikke kan ha brukere der som de ikke får betaling for. Det koster å drifte senteret.

I tillegg skal brukere ha mat med mere. Så dessverre lar dette seg ikke gjøre.

VIKTIG INNTEKT BORTE

De har også fra senteret vært ute og holdt foredrag om vold i nære relasjoner. Foredragene har vært holdt for ansatte i større bedrifter. Betalingen for dette har gått til driften av senteret. Nå sliter bedrifter

økonomisk, og flere er midlertidig stengt. Restriksjoner om blant annet antall personer som er til stede gjør også at det ikke kan holdes foredrag. Dermed blir viktig inntekt borte.

KORONAPANDEMIEN I ROMANIA

Koronapandemien har rammet de fleste land. Mye informasjon bringes ut via media om hvordan situasjonen er. Så langt har vi ikke klart å registrere hvordan det er i Romania via media. Vi har selv sagt e-postkontakt med dem og får nyheter med ujevne mellomrom. Dette med vold i nære relasjoner er ikke tallfestet nå. Men man antar at på grunn av pandemien blir dette et økende problem.

Vi vet at folk kan få oppsøke matvarebutikk for nødvendig innkjøp og apotek. Ellers skal de i hovedsak oppholde seg hjemme.

SITUASJONEN FOR KRISESENTERET

Krisesenteret får ikke lov til å stenge og de ansatte må oppholde seg der. Drar de hjem må de ha to ukers karantene både hjemme og når de vender tilbake. Så to av de ansatte oppholder seg på senteret. Disse to har ikke hjemmeboende familiemedlemmer.

Vi har ikke informasjon om de har flere brukere nå. Vi vet at det bor en kvinne med barn der. Men så lenge regler om nærmest full stenging gjelder, og mulighetene for å bevege seg ute er begrenset, er det lite trolig at det er kommet flere.

Men at situasjonen er vanskelig er hevet over enhver tvil. De trenger virkelig vår støtte.

Fra krisesenteret i Sibiu kom nå i månedsskifte mai/juni melding om at vold i nære relasjoner er sterkt økende i forbindelse med koronapandemien. Restriksjonene gjør at flere må være hjemme. Som en følge av den økte volden og/eller melding om dette, så er pågangen til krisesenteret i kraftig økning. Restriksjoner om avstand og senterets utforming medfører dessverre at de ikke kan ta inn fullt belegg. Mange har derfor dessverre blitt avvist.

De har klart å ta imot en ekstra mor med barn, men det er det eneste de klarte. Det er trist med plass som ikke kan benyttes.

COWA-skolen

COWA-skolen er nå stengt på grunn av koronapandemien.

AV: ELISABETH RUSDAL, LEDER, INTERNASJONALT UTVALG

Elevene er sendt hjem. Noen elever har ikke noe sted og reise til, så de bor på skolen. I disse tider der få folk beveger seg ute, er det en klar fare for innbrudd og hæverk. Dette betyr at noen ansatte er på skolen og ivaretar den, og de som bor der.

Flere elever på skolen har i sin skoledag hatt det måltidet de fikk på skolen som eneste måltid. Nå når skolen er stengt bortfaller også dette. Noe mat som var på lageret på skolen til bruk for cateringdelen, er nå pakket og distribuert til elever i Kampala, og da i skolens nærområde. Bedre det, enn at det går til spille.

SMITTERISIKO OG FATTIGDOM

Så langt vi har informasjon om, er ingen av skolens elever eller ansatte smittet av coronaviruset. Men dette kan jo fort endre seg. Jeg husker fra mitt besøk at såpe ikke var noe alle hadde. Hva da med håndhygiene som våre norske helsemyndigheter understreker at er meget viktig?

Det å benytte offentlig kommunikasjon eller bevege seg ute, er forbundet med smitterisiko. Det er jo veldig tett og trangt alle steder på grunn av alle som beveger seg rundt.

Så gjenstår spørsmålet om arbeid og lønn. Vi vet at flere av bedriftene som skolens elever har hatt praksisplassering i, nå er stengt. Dermed står flere av dagens elever og tidligere elever uten arbeid. Det gir utfordringer for fremtiden når denne situasjonen er over. I tillegg til at det trolig bringer flere familier ut i enda større fattigdom.

Skolen forsøker å ta kontakt med sine elever for å sjekke opp situasjonen for den enkelte.

Ikke lett å holde to meters avstand her. Foto: Elisabeth Rusdal. Foto: Privat

HVA KAN VI I K&F GJØRE?

Internasjonalt utvalg har besluttet at vi nå skriver til de norske ambassadene både i Romania og i Uganda. Vi vil der oppfordre ambassadene til å gi noe økonomisk bidrag. Vi vil deretter skrive til prosjektene og be dem ta kontakt med ambassadene. Så er det å håpe at de kan få noe ekstra tilskudd.

Vi har avtale om et beløp vi har forpliktet oss til overfor det enkelte prosjekt. Første del av dette er allerede sendt over til begge. Videre har vi sendt noe ekstra (penger fra kurvsalg) til COWA. Dette for at de skal ha til lønn for ansatte i mai. For mulighetene for den enkelte innbygger for å henvende seg til lokale myndigheter for økonomisk hjelp finnes ikke. Krisesenteret i Sibiu har klart seg til nå. Men det er klart vi skal følge med og eventuelt se om vi kan finne midler også til dem.

VIL LAGET DITT BIDRA?

Har du eller laget ditt noen midler å avse, sier vi gjerne ja takk til dette. Slik situasjonen er med vekslende forhold, er vi veldig glad for midler som ikke er bundet til det ene eller andre prosjektet. Da kan vi disponere disse der behovet er størst. Og vi kan forsikre om at vi holder oversikt over hvor mye og hvor penger sendes.

Så får vi håpe at verdensøkonomien stabiliserer seg slik at våre norske kroner har best mulig verdi når de veksles inn i lokal valuta. Vi overfører beløpene i norske kroner etter råd fra FOKUS.

Utfordringene vi har her hjemme med koronapandemien, blir ganske små, med tanke på hvordan våre samarbeidspartnere har det. Og de har heller ikke altfor stor tilgang på informasjon om utviklingen, tall og situasjonen generelt.

Beredskap mot datasvindel

Hvordan kan du være i beredskap og beskytte deg mot datasvindel.

AV: CHRISTINE ANDREASSEN

Siden Norge er medlem av EØS, gjelder norsk lov i tillegg til EUs regler for databehandling. Det er allikevel store områder på nettet som er utenfor alt regelverk. Vi skal se litt på de mest vanlige svindelforsøkene du kan bli utsatt for.

RESERVASJONSREGISTERET

Telefonsalg er ikke ulovlig uansett hvor uønsket det er. Vi kjenner alle tilfeller der eldre slektninger er ringt opp av et hyggelig menneske som vil melde dem inn i bokklubber, selge abonnement eller lodd. Den enkleste løsningen er å reservere seg i Reservasjonsregisteret.

Du kan ikke reservere seg mot oppringing fra firma du har et kundeforhold – som banken din eller avisen du abonnerer på – eller bokklubben om du allerede er medlem. Men du kan be selskapet føre deg eller din slektning opp på deres interne reservasjonsliste. Ofte vil en skriftlig henvendelse være det mest effektive.

FRIVILLIGE ORGANISASJONER

Du kan reservere seg mot oppringing fra frivillige organisasjoner, men må da velge å særskilt reservere deg mot henvendelser fra disse. Organisasjoner du har et eksisterende medlems-, kunde- eller giverforhold til, kan likevel ringe deg. Det samme gjelder dersom du har gitt sporadiske bidrag innenfor en treårsperiode. Hvis du kun har gitt ett bidrag vil ikke dette være nok, med mindre du har bedt om å bli kontaktet ved en senere anledning. Her kan du også be om å bli oppført på den interne reservasjonslisten. Uønsket reklame i e-post eller SMS Det er forbudt å sende reklame på e-post eller SMS til personer som ikke er eksisterende kunder eller har takket ja til å motta slik markedsføring. Du trenger derfor ikke å reservere deg mot dette fra norske firmaer. Mye uønsket reklame kommer imidlertid fra utlandet. Deltar du i konkurranser og spørreundersøkelser på internett, skal du ha takket ja til å motta markedsføringshenvendelser.

TELEFON-OG DATAMASKINSVINDEL – «SCAM»

Høsten 2019 var en såkalt «Olga svindel» svært utbredt. Kvinner med navn som var populære for 80 år siden, som Olga og Sigrid, ble oppringt om forbrukslånet som var klart til utbetaling. Når hun svarte at hun ikke hadde søkt om lån, tilbød svindleren

Address: 414 S Cage Blvd, Pharr, TX 78577
Country: USA
Email: martinez.a.office@gmail.com

Kjære Andreassen,

Jeg er Barrister Arturo Martinez, advokat for senere Michael Andreassen, statsborger i landet ditt, og en tidligere direktør (ConocoPhillips Oil Service) med base i USA (USA). som min klient. 31. januar 2015 engasjerte klienten min og hans kone og tre barn seg i en bilulykke langs West Stockbridge og mistet dessverre livet.

Jeg gjorde noen anstrengelser for å finne utvidede slektninger til min klient gjennom mitt konsulat og Utenriksdepartementet, men det viste seg å være mislykket, jeg bestemte meg for å følge etternavnet mitt over Internett for å finne en av hans slektninger, så jeg kontaktet deg for å hjelpe meg med å repatriere pengene og eiendelen som er til overs.

Min klient hadde en konto verdt omtrent \$ 18,7 millioner dollar som ble deponert i USA i USA. Bankene ga meg 21 dagers varsel for å ordne med andre forhold eller å konfiskere kontoen min. Derfor vil jeg at du skal bli en venn av min senere klient, fordi du har samme etternavn med ham, og så snart jeg hører fra deg, vil jeg gå til det amerikanske kontoret for å få et eierskapsertifikat på vegne av og sende det til banken slik at slik at banken din ikke stiller spørsmål ved hvordan du tjener disse pengene, så står jeg her som min advokat for å sikre at inntektene av dette beløpet (\$ 18,7 millioner) blir overført til kontoen din, så kommer jeg til ditt land for deler penger, 45% for meg og 45% for deg, mens 10% vil bli gitt til barnehjem.

Ditt oppriktige samarbeid for å gjøre det mulig for oss å oppnå denne virksomheten, kreves av deg. Jeg garanterer at dette vil bli gjort under en legitim avtale som beskytter deg mot ethvert brudd på loven. Jeg trenger informasjon fra deg for å hjelpe oss med å oppnå denne uttalelsen:

Ditt fulle navn: -----
Adresse: -----
Din alder: -----
Cast: -----
Telefonen og mobilen din for kommunikasjon Formål: -----

Jeg venter på at du haster, så vil jeg gi deg mer informasjon.

hilsen,
Barrister Arturo Martinez Esq.

Eksempel på et svindelsbrev. Legg merke til skrivefeilene. Foto: Christine Andreassen.

å sette henne over til banken for å stoppe utbetalingen. Hun ble satt over til svindlerne, som fikk henne til å oppgi BankID-en sin. Deretter tømte de kontoen for penger.

«WANGIRI SVINDEL»

«Wangiri svindel» innebærer at svindlere ringer opp, og legger på når du tar telefonen. Poenget er å lure folk til å ringe tilbake. Nummeret de ringer fra er et høykostnummer, som de tjener penger på når noen ringer det. Får du et anrop fra et ukjent nummer som legger på med en gang,

ikke ring tilbake. Bruk 1881.no og Google for å få informasjon om det ukjente nummeret.

«TEKNISK SUPPORT»

En annen variant er oppringning fra «Teknisk Support» – som oftest Microsoft eller Apple. De snakker ofte gebrokkent norsk, svensk eller engelsk, og påstår at det er et problem med din datamaskin. Målet er å få adgang via fjernstyring til din datamaskin for å 'rette' problemet. De kan da legge fra seg spionvare og få adgang til privat informasjon, brukernavn, passord etc. Eller malware –

virus som ødelegger maskinen, eventuelt virus som truer med å fryse maskinen inntil et beløp er betalt.

E-POST SVINDEL

Her følger noen av de vanligst e-post svindlene – noen forekommer også på telefon/SMS.

«**Phishing» scam – uttales «fishing»** og betyr fising. Typisk er e-post fra en person du kjenner, som har kommet i pengenød i utlandet, eller en e-post om den ukjente onkelen som døde i utlandet. Nå må du bare gi noen opplysninger før banken kan betale ut arven din. Dette er såkalte Nigeriabrev. Andre henvendelser påstår å komme fra firmaer du har et kundeforhold til, som Apple eller Netflix. Eller du har vunnet i et lotteri du aldri har hørt om. Nå må du bare betale et lite beløp for å få gevinsten.

Innholdet spiller på frykt for å miste et abonnement, fristelsen til å få mye penger eller tillit til en du kjenner. Du blir bedt om å trykke på en lenke. Så blir du bedt om å logge inn for å oppdatere betalingsinformasjonen. Informasjonen sendes så til svindlerne som har laget den falske siden.

Nettsider hvor du kan møte mulige livsledsagere – de frister ensomme personer, men du må tegne abonnement, og ofte er sidene slett ikke seriøse. Det er som oftest vanskelig å si opp slike abonnement. **Falsk faktura** – gir seg ut for å komme fra et seriøst firma og ser ut som en vanlig faktura. Ofte er det skrevet i svak grått trykk på feltet for betalingsfrist at det er reklame. Bedrifter er det vanligste målet, særlig i ferieperioder hvor vikarer betaler regninger.

Falske konkurranser og spørreundersøkelser – Svindlerne tilbyr fantastiske premier – ofte kjente merkevarer som telefoner fra Apple eller Samsung, eller pengepremier. Kanskje har du allerede vunnet! Om du allerede har «vunnet» eller ei, må du registrere deg – med personopplysninger og bankkortnummer. Det kan også være et vilkår at du signerer et bindende abonnement som blir automatisk fornyet.

Tilbud om investering i Bitcoin – Frister med å tjene mye penger.

Svindel i forbindelse med postlevering av pakker etter netthandel – Krav på betaling av manglende porto, toll eller moms etter henting av pakke fra Posten eller PostNord. Ofte kommer det som SMS med lenke til nettside hvor du skal legge inn kortnummer for betaling. Det trues med ekstra gebyr eller tilbakeholdelse av pakke hvis betalingen ikke gjøres umiddelbart.

Trusler fra myndighetene – Dette er e-post som påstår å komme fra for eksempel Skatteetaten. Brevet er ofte truende og påstår at du har ikke betalt skatt. Kanskje er det en lenke for betalingsinformasjon med bankkort, eller du blir bedt om å oppgi personnummer. E-postene kommer ofte fra utlandet og er automatisk oversatt til norsk. Les nøye og se etter stovefeil og dårlig norsk.

Medisinske varsler – Ofte tilbys installasjon av alarmsystemer eller billige medisiner og andre helseartikler. Igjen er målet å oppnå personlig, særlig økonomisk, informasjon. Dette kan bli mer vanlig i Norge etter koronaviruspandemien. I skrivende stund florerer varsling om svindel i forbindelse med koronautbruddet – falske tester og «mirakelmedisiner».

HVORDAN VET DU DET ER SVINDEL?

Store selskaper som Microsoft ringer IKKE til individuelle brukere. Legg på og si ingenting. Norske banker og offentlige etater sender ikke ut e-post som etterlyser pin-koder, kontonummer eller annen personlig informasjon.

Se på avsenderens e-postadresse. Store selskaper og offentlige etater bruker ikke Hotmail, Yahoo, Gmail, AOL etc. Vær oppmerksom på at avsenders e-postadresse lett kan endres, slik at meldingen fremstår som sendt fra serveren til et selskap.

Se på innledningen. Svindel e-post sendes ut til mange mottakere, så åpningshilsenen er ofte generell, for eksempel «Dear friend». Pass opp for dårlig norsk.

Krav om hurtig handling. For eksempel blir ditt Netflix abonnement stengt om du ikke betaler øyeblikkelig. Ordleggingen er ofte truende for å skape panikk og ubetenkt handling.

Falske lenker. Svindel e-post vil ofte prøve å få deg til å klikke på en lenke for å logge inn på kontoen din hos selskapet. Disse lenkene gir inntrykk av å sende deg til selskapets offisielle nettside, men sender deg i realiteten til svindlerens nettside.

Vedlegg. Svindel e-post vil ofte be deg om å åpne vedlegg. Vedlegget kan inneholde virus, åpne derfor ikke vedlegg fra avsendere du ikke stoler på.

UNNGÅ UØNSKET E-POST

Bruk filterfunksjonen som er innbygget i de fleste e-postprogrammer. Denne funksjonen lar deg styre e-post som inneholder nærmere angitte ord eller er sendt fra bestemte adresser, rett til søppelkassen.

Du kan også blokkere slik e-post. Du finner informasjon om dette i e-postprogrammet ditt eller på nettsiden hos selskapet du har e-postkonto hos.

RÅD FRA POLITIET – HVORDAN BESKYTTE DEG SELV

Bruk virusprogram og brannmur. Installer antivirusprogrammer på alle enheter. Lag sikkerhetskopier og hold programvaren oppdatert. WiFi: Bytt alltid standardpassordet du har fått oppgitt for ruterens. Gå gjennom tillatelsene til appene dine, slett dem du ikke bruker. Velg sterke og unike passord for e-post og kontoer på sosiale medier. Gå gjennom personverninnstillingene for kontoene på sosiale medier. Ikke klikk på lenker i e-poster. Banken din sender deg ikke e-poster med lenker du må klikke på. Sjekk om nettadressen eller e-postadressen er til å stole på. Sjekk alle lenker ved å holde musepekeren over lenken. Studer adressen som kommer opp. Kan du stole på den? Ikke oppgi sensitive personopplysninger, PIN-koder, passord og betalingsinformasjon. Skal du taste inn personlige opplysninger i en nettside? Se etter det grønne ikonet med en hengelås helt til venstre i nettleserens adressefelt. Er det ikke der? Da er det fare på ferde. Sjekk språket og rettskrivingen. Mange svindlere holder til i utlandet. De bruker programmer for oversettelse for å skrive norsk, som ofte fører til dårlig rettskriving og grammatikk. Mange feil tyder på at noe er galt. Høres det for godt ut til å være sant? Da er det som regel det. Du har trolig ikke vunnet det store lotteriet i utlandet som du aldri har hørt om eller spilt på. Ikke la deg stresse av nettsider som teller ned til du gjør en handling. Synes du noe skurrer? Ta deg tid til å lese en gang til. Ring for eksempel til avsenderen av e-posten for å høre om de faktisk har sendt deg en e-post.

Associated Country
Women of the World
www.acww.org.uk

Kjære venner

Min far var en utmerket historieforteller. Han var i stand til å male livlige bilder med ordene sine – det være seg vanskeligheter eller latter. Som barn likte jeg alle historiene hans, og som voksen likte jeg ham når ansiktet hans lyste mens han mintes ungdommen sin og gjenopplevde livet sitt.

Kunsten å fortelle historien blir sett på som å formidle følelser og den menneskelige opplevelsen.

Hva blir historiene våre når vi husker virkningen av Coronaviruset på livene våre? Hvordan vil vi velge ordene våre når vi en dag skal dele våre erfaringer med våre barn og barnebarn? Vil det være historier til å inspirere dem, om måten vi reagerte på effekten av den globale spredningen av viruset? Eller vil historiene våre bare være en oppramsing av alt det vanskelige i de utfordrende omstendighetene vi nå står overfor?

Vår formidling av våre erfaringer vil påvirke dem også - selv om de ikke har vært en del av det - vil de lære av vårt eksempel og måten vi møtte krisen på?

I en fersk rapport jeg mottok fra UN Women, er det tydelig at kvinner har blitt hardt rammet av COVID-19. Det er ikke rart, kvinner utgjør 70 prosent av arbeidstakerne i helse- og sosialsektoren globalt, de kjemper i første rekke.

Bevisene øker også for at de økonomiske konsekvensene vil ramme kvinner hardere, fordi flere kvinner jobber i lavtlønnede, usikre og uformelle jobber. Tiltakene, inkludert bevegelsesbegrensninger, vil sannsynligvis gå ut over kvinners evne til å tjene til livets opphold og dekke familiens grunnleggende behov, slik vi erfarte i ebolakrisen.

Mange av disse kvinnene er blant medlemmene våre. Jeg er bekymret for alle, og hjertet mitt går ut til de medlemmene som er syke, har mistet sine kjære, som tar seg av syke eller eldre familiemedlemmer,

og som jobber under vanskelige omstendigheter i et nedstengt samfunn.

Nedenfor finner du en lenke for å delta i ACWWs Covid-19 Impact Survey. Denne vil finne sted annenhver uke til WHO kunngjør at pandemien er under kontroll globalt, informasjonen derfra skal brukes i ACWW sitt påvirkningsarbeid i FN og andre internasjonale organer. Deltakelsen din er viktig, så vennligst del dette så vidt og bredt som mulig - og delta. https://www.research.net/r/acww_covid_1

Og så er det også virkningen av ensomhet på grunn av tvungen isolasjon. Ingen vet helt hvordan isolasjonen som håndheves av en pandemisk sykdom, vil påvirke mennesker. Å besøke lokale klubber, delta på samfunnsmøter og religiøse møter, å tilbringe tid med familie og venner, dette gir sosial struktur og er en glede for mange av oss. Disse hendelsene er spesielt viktige for de som ikke jobber eller ikke kan gå ut på egen hånd, på grunn av alder eller helsemessige forhold. Hvis eldre og syke mennesker må avstå fra disse aktivitetene i flere måneder, vil deres liv bli forringet. Forhold som tidligere støttet dem, gjenoppstår ikke av seg selv, det vil være vanskeligere å gjenopprette forbindelser.

Derfor oppfordres dere til å holde kontakten med familie, venner og bekjente, og med andre medlemmer. Nylig publiserte Suzanne Garret, en kjær venn og ACWW-medlem, et sitat: “Livet handler ikke om å vente på at stormene skal passere, det handler om å lære å danse i regnet”!

Som så mye annet i Coronavirus-pandemien, vil responsen innen ACWW avhenge av nivået av sosial solidaritet vi føler, og i hvilken grad vi er villige til å ta vare på hverandre. Sosial isolasjon og ensomhet blant eldre og syke er ikke forårsaket av viruset, men viruset gjør det verre. Spørsmålet er om omfanget av problemene

vil tvinge oss til å se og reagere på smerte vi vanligvis ignorerer.

Når stormen til Coronaviruset er over, og en venn trekker meg inn for en klem, vil jeg ta meg tid til å sette pris på nærheten!

Historiefortelling er en av menneskets mest grunnleggende og effektive kommunikasjonsformer. Faktisk opplever forskere ved Yale Child Study Center til og med at historiefortelling - spesielt mellom barn og foreldre - eller en omsorgsperson - er en nøkkelkomponent i vår psykologiske utvikling, og en ferdighet som til slutt vil bidra til å skape en godt justert og fungerende ungdom.

“Gjør alt du kan, med det du har, i tiden du har, på stedet der du er”.

Disse ordene ble sagt av Nkosi Johnson. Han døde i en alder av 12 år. Frem til han døde, var han en forkjemper for barn med hiv og aids slik han selv hadde. Selv i sin unge alder rakk han å oppleve urettferdighet og ulikhet.

I hans ord finner vi en historie om oppmuntring, den bør inspirere våre historier om våre opplevelser av pandemien.

I skrivende stund er vårt sentralkontor lukket, administrerende direktør og staben arbeider hjemmefra. Jeg er glad for å kunne si de alle har det godt og holder seg så trygge som mulig, men noen har underliggende helseproblemer som gjør dem mer sårbare.

På vegne av styret og medlemmene vil jeg gjerne takke dem for at de etterlever “gjør alt du kan, med det du har, på tiden du har på det stedet du er”.

*Ta vare på deg selv.
Magdie
ACWW verdenspresident*

Ferie i coronaens tid

Etter utbruddet av Covid 19, har fokus stort sett vært rettet mot arbeidslivet.

Nesten alle har blitt berørt, om enn på ulike måter. Helsepersonell har jobbet dag og natt, mens andre mistet arbeidsoppgaver og ble permittert. Men nå nærmer ferien seg med stormskritt, samtidig som arbeidslivet så smått begynner å normaliseres. Hvordan påvirker Covid 19-utbruddet ferietid og ferierettigheter?

Ferieturen til utlandet har gått i vasken. Nå må man tenke alternativt og finne andre reisemål i Norge. Det gjør at det planlagte ferietidspunktet kanskje må endres. Andre kan har vært permittert og endelig kommet tilbake i jobb. Etter flere måneders permisjon, er det ikke ferie man ønsker. Og hva om du fortsatt er permittert: Kan du ta ferie da?

RETT OG PLIKT TIL FERIE

Retten til ferie og hvordan den skal avvikles reguleres av ferieloven.

Ferieloven bestemmer at alle har rett til ferie i 25 virkedager hvert år. Det vil i praksis si 4 uker og 1 dag. Er du over 60 år, har du en ekstra ferieuke. Mange har tariffbestemt 5 ukers ferie, og andre har dette i arbeidsavtalene sine. Da er det 5 uker som gjelder.

Samtidig som at ansatte har rett til ferie, har arbeidsgiver plikt til å sørge for at ferien gjennomføres. Derfor kan man ikke uten videre la være å ta ut ferie.

FERIELOVEN GJELDER FORTSATT

Arbeids- og sosialdepartementet har vurdert om det har vært behov for tilpasninger i ferieloven på grunn av utbruddet av Covid-19, men departementet har vurdert at ferieloven – stort sett – er fleksibel nok til å ivareta de særskilte spørsmålene og utfordringene relatert til ferie som vi nå møter på. Enkelt sagt: Ferieloven og lov om feriepenger gjelder fortsatt, og det er ikke blitt vedtatt nye regler grunnet pandemien. Men de særlige unntakene loven åpner for, som meget sjelden har vært benyttet tidligere, vil kunne komme til anvendelse.

VARSLINGSFRISTEN

Det er arbeidsgiver som skal fastsette når ferien skal være. I praksis løses dette ofte ved at de ansatte har stor grad av fleksibilitet, eller at arbeidsgiver har en fastsatt en ferieperiode for de ansatte med valgmuligheter.

Varslingsfristen betyr at arbeidstaker skal underrettes om når ferien skal være tidligst mulig, og senest to måneder før ferien starter. Det kan ha vært vanskelig for mange arbeidsgivere slik situasjonen har vært og er, å overholde tomånedersfristen. Ferieloven åpner for at arbeidstaker kan måtte finne seg i kortere varslingsfrist dersom det foreligger «særlige grunner». Departementet har vurdert at Corona-pandemien innebærer en helt ekstraordinær situasjon for mange virksomheter med driftsmessige utfordringer. Dette kan kvalifiseres som en slik «særlig grunn». Alle bedrifter kan imidlertid ikke uten videre vise denne særregelen. Det må være enn reell og konkret driftsmessig usikkerhet for den enkelte bedriften for å kunne fravike varslingsregelen på to måneder.

KAN FASTSATT FERIE ENDRES?

Det er naturligvis ikke noe i veien for at partene blir enige om å endre allerede fastsatt ferie. Men hva om man ikke blir enig med arbeidsgiver om å flytte ferietidspunktet?

Ferieloven gir en viss adgang til at arbeidsgiver kan endre allerede fastsatt ferie. Dersom utviklingen av den fastsatte ferien på grunn av uforutsette hendelser vil skape vesentlige driftsproblemer, og det ikke kan skaffes stedfortreder, kan arbeidsgiver endre den fastsatte ferien.

HOVEDFERIEN

Etter ferieloven § 7 kan arbeidstaker kreve at tre ukers hovedferie avvikles samlet i hovedferieperioden. Denne perioden er mellom 1. juni og 30. september.

Denne retten kan ikke arbeidsgiver endre på grunnet den ekstraordinære situasjonen. Selv om arbeidsgiver vil og kan endre på den fastsatte ferien, har du fortsatt rett til tre uker sammenhengende ferie innenfor disse fire månedene. Skal dette endres, vil det kreve at det inngås en tariffavtale som fraviker tiden for ferie.

Du som arbeidstaker har ikke rett til å kreve endret allerede fastsatt ferie grunnet endringer i ferieplanene ut over dette. Men vår erfaring er at de fleste arbeidsgivere forsøker å være så fleksible og imøtekommende som mulig for å få ferien avviklet til det beste for alle.

KAN FERIE OVERFØRES TIL NESTE ÅR?

Det kan inngås skriftlig avtale om avvikling av forskuddsferie på inntil 12 virkedager og overføring av inntil 12 virkedager ferie til

Advokat og partner
Trude Stormoen

Langseth Advokatfirma DA

er en av K&Fs samarbeids-partnere. Avtalen gir medlemmer av K&F rabatt ved behov for advokatbistand. Advokatfirmaet tilbyr rådgivning og prosedyrebistand innenfor de fleste sentrale rettsområder. Firmaets hovedmål er å kunne tilby klientene god og kostnadseffektiv service med personlig oppfølging av advokater med spesialkunnskap innenfor det aktuelle rettsfelt.
www.langsethadvokat.no

det påfølgende ferieår. Forskuddsferie og overføring av ferie ut over dette kan ikke avtales.

KAN MANGLENDE FERIE KOMPENSERES VED FERIEPENGER?

Det er kun ved avslutningen av arbeidsforholdet ferieloven gir deg rett til å få kompensert manglende avvikling av ferie med feriepenger. Det ble vurdert om denne adgangen burde utvides nå på grunn av pandemien. Tidligere tillot ferieloven slik kompensasjon. Men på grunn av at dette er i strid med EU-direktiv, er det vanskelig å uten videre endre dette. I stedet har man en regel om at ferie som i strid med ferieloven ikke er avviklet ved ferieårets utløp, skal overføres til påfølgende ferieår. Dette er altså dersom du lovstridig ikke har fått ferien din, og gjelder ikke dersom du selv har valgt å ikke ta ut ferie.

FERIE NÅR DU ER PERMITTERT

Ferieloven gjelder selv om man er permittert. Ferie skal avvikles som normalt, og vil da ikke telle med som permitteringstid. I tråd med ferielovens bestemmelser, kan da arbeidstaker pålegges å avvikle ferie i permitteringstiden. Om man har ferie, har man rett til feriepenger opptjent i kalenderåret før.

May Britt Bratseth utenfor livsstilsbutikken Farmen. Foto: Privat.

Kvinneleg gründer må tenkje nytt!

Farmen er ein livsstilbutikk som ligg i Bremanger.

AV: AINA ALFREDSEN FØRDE, FORBUNDSLEIAR

Det er May Britt Bratseth som eig og driv butikken som privatperson. May Britt er 61 år, gift, fire døtrer frå 28 til 41 år, fire barnebarn i alderen 9-20 år. I lag med mannen overtok dei eit gardsbruk etter besteforeldra til mannen, og ilag driv dei med 100 vinterfora sauer i tillegg til at May Britt driv butikken. Bremanger er ei lita bygd med ca. 1100 innbyggjarar som ligg i Bremanger kommune.

May Britt er utdanna frisør og starta sin eigen frisørsalong allereie i 1982 heime i kjellaren på Grotle, i 1986 starta ho opp i Kalvåg som frisør og parfymeri, og i 1988 byrja ho med litt gåveartiklar i Kalvåg. I 1991 flytta ho salongen/butikken attende til Grotle og i 2001 bygde ho nytt på Igland i Bremanger, der ho framleis driv.

ULIK DRIFT

Det har vore litt forskjellig drift på Farmen; frisør, kafé og gåveartiklar. Av

helsemessige årsaker måtte ho gje seg som frisør og då måtte ho tenkje nytt. I dag er det enkel kafédrift med vaflar og litt tørrmat, og diverse typar kaffi, blomar, strikkegarn, gåveartiklar og damekle, og for eit år sidan starta ho opp med nettbutikk (livsstilsbutikken.no). Ho har to tilsett i deltidstillingar og tilkalling, i tillegg kjem døtrene heim og hjelper til når dei har anledning og det er behov.

Allereie før landet vart stengt ned merka Farmen ein nedgang frå 1. - 12. mars på 70 %, og ho måtte permittere dei tilsette. May Britt eig og driv butikken sjølv, og då fekk ho ikkje noko støtte frå styresmaktene.

GLEDER TIL ALLE

Her måtte ein tenkje nytt, kva kunne ho finne på for at butikken framleis skulle eksistere? Ho la ut på sosiale media at ho kunne levere ut GLEDER til folk, blomstergleder, garngleder, badaromgleder og interiørgleder. Folk bestilte og det vart levert ut GLEDER i store delar av kommunen, og mange GLEDER vart sendt ut i heile landet. Dette gjorde sitt til at mars hadde om lag same omsettinga som i 2019. Påska er høgsesong på Farmen, og påskeaftan er den

GLEDER til alle. Foto: Privat.

dagen i året det er størst omsetjing. Sånn vart det ikkje i år, men trufaste kundar ringte og bestilte diverse, mange menn kjøpte gåvekort til sine fruer, og mange vippsa det dei normalt ville brukt i kafeen i løpet av påska. Og det vart ein merkbar oppgang når hytteforbodet vart oppheva. Både bygdefolk og tilreisande ønskjer at Farmen framleis skal eksistere vidare.

Med kreative løysningar og trufaste kundar overlevde Farmen denne krisa!

Dette er ei påminning om at vi må støtte opp om små nisjebutikkar rundt omkring på småplassar i landet vårt, vi ønskjer dei skal vere der når vi kan reise rundt, då må vi støtte dei i vanskelege tider òg. Det vert tomt og trist dersom desse butikkane vert lagt ned.

ARONIA (SVARTSURBÆR)

Helse i hver dråpe og antioksidanter på hver skje.

AV: OLAUG TVEIT PEDERSEN, NESTLEDER K&F

Aroniabær eller svartsurbær inneholder mye antioksidanter, nesten dobbelt så mye som ville blåbær. Derfor blir de sett på som en svært god antioksidantkilde. De vokser på hekkbusker med store hvite blomsterklaser på forsommeren. Når høsten kommer fylles buskene med svarte bær.

Selve busken har flott grønt bladverk om sommeren, når høsten kommer og etter at bærene er modnet blir bladverket vakkert oransje. Bærene kan vanligvis høstes i september.

Min kommune har brukt aronia busker som hekkplanter rundt sine bygg i mange år, til glede for de som kjenner til bærene og plukker til saft, syltetøy og gele som et godt tilskudd til vintermånedene. Aroniabusker er plantet på Jæren for bær produksjon til saft og syltetøy. Saft er å få kjøpt over hele landet.

Fuglene setter også pris på bærene, men etter at de har spist det som kan spises av bær og frukt av andre sorter.

Bærene er beske, litt sure, med mye garvesyre, derfor er de også kalt surbær. Ved tilsetning av sukker blir smaken mer avrundet. Bærene har sterk farge og holder fargen ved lagring av for eksempel saft. Flere land bruker aronia i folkemedisinen.

Velsmakende aroniasaft. Foto: Privat.

Indianerstammer i Nord Amerika brukte i tidligere tider, bærene som medisin. Folk som bor rundt Svartehavet har brukt aronia i over 100 år både for helse og for smaken.

Aronia eller svartsurbær tilhører rosefamilien og kan bli fra en til to meter høy. Det gjør at aronia har vært brukt og brukes som hekk eller som beplantning i rundkjøringer.

Aronia trives over store deler av landet, også enkelte steder i Nord Norge.

Vil du lage syltetøy eller gele kan du bruke din vanlige oppskrift.

ARONIASAFT I SAFTKOKER:

Oppskrift fra May Karin Ekeland. Fyll en kjele med rist, helt opp med bær, bland gjerne inn litt av andre bærsorter også, for eksempel stikkelsbær, epler eller solbær. Fyll opp kjelen med vann, 2-3 cm fra kanten. Sett vannkjelen med saftkokeren på platen og kok opp. La det koke i 1-2 timer med lokket på. Pass på å tappe av med jevne mellomrom til en annen gryte. Når det er kommet nok saft ut av bærene, gis saften et oppkok, skummes og det tilsettes litt sitronsyre og sukker, avhengig av hvor mange liter saft og hvor sterk bærsmaken skal bli i drikkeferdig blandet saft. 200 gr. sukker pr. liter ren saft er passe, alt etter din egen smak.

Bruk rene flasker, med skrukork, eller det som passer. Flaskene legges i stekeovnen på 100 grader i noen minutter før de tas ut og saften tappes på flaskene. Lag dine egne merkelapper til flaskene. Lykke til med antioksidanter på flaske til vinteren.

Landsmøte 2020

AV: AINA ALFREDSEN FØRDE, FORBUNDSLEIAR

Landsmøte 2020 vert halde på Scandic Lillestrøm 23. - 25. oktober, datoen vart vedtatt på landsmøte 2018. Styresmaktene opnar 15. juni opp for arrangement inntil 200 personar. Alle forhandsreglar vert overhaldt.

Det er viktig at mange melder seg på landsmøte i år då det er første landsmøte alle kan delta på same vilkår. Frist for påmeldinga er 24. juni. Skjema for påmeldinga vart sendt ut i førre informasjonsutsending, og i medlemsblad nr. 1-2020. Dei ligg og ute på heimesida vår.

Saker til landsmøte må vere sendt inn til forbundsleiar eller i post til kontoret innan 24. juni.

Forslag på kandidatar til leiinga har frist 24. juni, for dei andre vala er fristen 23. august. Alt som har med val å gjere sendast til leiar i valnemnda Anne Enger.

Nordens Kvinneforbund sin sommarkonferanse 2020

Sommarkonferansen 2020 er avlyst, men vi forskyv berre arrangementet til 2021, så neste sommarkonferanse vert på Island, Hotel Park-Inn Keflavik/Reykjaesbær 11.- 13. juni 2021. Då håper vi mange kan ta turen til Island neste år.

Gratis nettkurs

Studieforbundet næring- og samfunn tilbyr sine medlemmer gratis nettkurs i styrearbeid. Informasjonen finn de her <http://www.naeringogsamfunn.no/> Vaksenopplæringstilskotet for nettbaserte kurs er kr 150 pr. studietime (fram til 01.08.2020), når kurset har dokumenterte utgifter.

Rydding i medlemsregisteret

AV: AINA ALFREDSEN FØRDE, FORBUNDSLEIAR

Vår sekretær Nini driv og ryddar i vårt medlemsregister for at vi skal sleppe å få mykje av det vi sender ut til våre medlemmer i retur, så derfor ber eg dykk om å sende inn ny adresse dersom de har flytta eller fått gateadresse som de ikkje har hatt før. Posten er veldig pirskete på at heile adressa må vere rett, og det vert store ekstra kostnader for oss når vi må sende på nytt alt vi får i retur. Det er veldig flott dersom lagleiarane kan sende inn ei oppdatert liste over alle medlemmane sine med namn, adresse og mail adresser. Dersom nokon ikkje har eiga mail adresse, så har kanskje eit familiemedlem ei adresse vi kan bruke. Denne informasjonen kan de sende til nini@kvinnerogfamilie.no.

Landslotteriet

AV: AINA ALFREDSEN FØRDE, FORBUNDSLEIAR

Landslotteriet er ei viktig inntektskjelde for forbundet, og vi håper at de alle stiller opp med å selje og kjøpe lodd. Tenk nytt når det gjeld å få selje lodd, gjerne på sosiale media og betaling på vipps, merk lodd. Eg har snakka med lotteri- og stiftelsestilsynet og dette er i år lovleg. Når de då legg det ut, legg ved foreløpig gevinstliste. Mange lag har selt mykje lodd ved å bruke sosiale media.

Vi har fått inn mykje gevinstar til landslotteriet, men vi tek gjerne imot fleire.

Foreløpig gevinstliste for landslotteriet:

- Gåvekort på kr 5 000
- Gåvekort på kr 3 000
- Gåvekort på kr 2 000
- 2 stk. gåvekort på kr 1 000
- Halvtårsabonnement på Dag og Tid
- 4 sitjeunderlag i ull
- 2 kokebøker: Velkommen te bords
- Lin-løpar
- Løpar i lappeteknikk
- 1 par selbuvottar
- Boken Arbeid for likeverd i 100 år

Landslotteriet 2020 – siste innsjutt

Hei alle loddseiere og loddkjøpere! Har du ikke fått solgt alle loddøkene? I disse koronatider er det viktig å være kreativ for å selje lodd. Vi gir gjerne bort noen tips vi har hørt fra medlemmene våre. Selg lodd på Facebook, andre sosiale medier og pr telefon når du snakker med venner og familie. Så kan de betale til deg med Vipps. Flere og flere har jo nå Vipps. Har du ikke Vipps, er det en app du kan laste ned gratis på mobiltelefonen din. Den er enkel å legge inn. Når boka er solgt overfører du 500 kr til laget som sender inn samlet oppgjør for alle lagets bøker (til konto 60340507102). Alle lagets bøker skal sendes samlet til: Norges Kvinne- og familieforbund, Storgata 11, 0155 OSLO

Forbundet trenger inntekten Landslotteriet gir.

Lykke til!
Hilsen Anne, Randi og Wenche

Frå pakkinga i desember. Frå venstre: Gunnhild Steinsland, (bak) Eva Otterstad, Else Karin Neset, Siv Aina Gullbrå og Anne Margrete Eikefet. Foto: Privat.

Modalen: Frå strikkekafe til Malawi

I Kyrkjestova på Mo er det strikkekafear kvar månad. Siste torsdagen samlast 12-15 damer i alle aldrar til prat og strikking. Desse kjem frå begge dalane, og har ei triveleg kveldsøkt i lag. Fredag 27. desember 2019 samlast dei ivrigaste damene for å telja og pakka alle huer som er strikka i løpet av det siste året her i Modalen. Det var spennande, og resultatet står det stor respekt av: 580 babyhuer til nyfødde born i eit av verdas fattigaste land! Desse huene reddar liv, sidan varmetapet frå hovudet er stort. Huene vart frakta som reisegods av pensjonert jordmor Britt Eide, og den 10. januar vart dei leverte til fødeavdelinga i Malawi. Det er jordmødre på Haukeland sjukehus som tek seg av å levera alt som vert produsert. Denne gongen fyltest ei stor flytteøskje. Vekta vart estimert til ca. 10 kg. Damene er alt i gang med å strikka fleire huer til neste sending. Strikkekafeane er opne for alle interesserte.

I desse Coronatider

TEKST OG FOTO: SIGNY VIKANE, LEIAR I MODALEN K&F

I desse Coronatider har eg teke fram to såkalla UFO-ar (uferdige strikkeprosjekt) Den eine er ein tynn gensar i alpaka og silke til mor mi på 95 år. Mønsteret er litt Setesdal pluss havskum nede. Mor er liten og tynn, ca. 35 kg og vil ha gensarar med V-hals. For første gong har eg kombinert det med raglanfelling. Det vart bra. Storleiken? Eg har målt på ein gensar som ho har slite ut, og så er det fint å ha ei prøvedokke som er passeleg stor. Ho fekk gensaren i går på 2. påskedag og likte han godt. Heile gensaren veg 206 gram! (Se foto.)

NESTE PROSJEKT

Neste prosjekt er ein gensar til meg sjølv i Kaunigarn. Det skifter farge. Til Fanagensar treng ein to fargar som står i kontrast til kvarandre. Det vart ei ekstra utfordring fordi ein skulle dra tråden ut frå midten inni nysta! Den første bolen rekte eg opp att og henta fram blått Rauma finullgarn (opprekkgarn). Så starta eg på nytt med berre det eine av to nysta som skifta farge. Slik vart bolen ferdig. Så låg UFO-en eit års tid og venta til eg fann nok motivasjon til å strikka to nesten like armar. Til slutt var det berre å sjangsa på at fargane fekk få lov å bestemma i resten av arbeidet. Eg har berre juksa ein plass. Åttebladrosene heldt på å drukna i blå bakgrunn. Då fann eg fram ein lysegrønn sekvens frå eit anna nysta og satsa på at det gjekk bra. Eg var veldig spent då eg tok på meg den ferdige gensaren. Mor på 95 hadde mange gode kommentarar då ho fekk sjå han! Som samtaletema er han mesta uutmøtleg! Og ja, eg har enno nok garn til ein gensar til, seinare ein gong. Neste prosjekt? Setesdalsgensar med rundfelling mesta etter oppskrift! Garn og pinnar ligg klart. Posten skaffar oss garn frå nettbutikkar. Kan ikkje klaga!

Frå kvinne til kvinne: Babyhuer til nyfødde

TEKST OG FOTO: SIGNY VIKANE, LEIAR I MODALEN K&F

Dette er eit solidaritetsprosjekt for strikkeglade damer i Eksingedalen, Modalen og Eidslandet. Det starta på årsmøtet i Eksingedalen Kvinne- og familielag i februar 2009. Sidan då er det på ca. 11 år strikka og levert nesten 5 000 babyhuer til dei to sjukehusa på Zanzibar og i Malawi, i Afrika. Modalen Kvinne- og familielag bad om oppskrifter og litt informasjon om prosjektet. Det ordna seg ved å invitera to medlemer frå Eksingedalen til strikkekafe på Mo. Sidan har våre to lokallag hatt eit felles møte kvart år der alle huer er samla og talt opp. I tillegg er det samla inn mange små klespakker med bodyar, sokkar og teppe.

Skogstur

TEKST OG FOTO: WENCHE ROLSTAD

På tur i skogen her i Skarimoen på Brandbu 20. mars, fant jeg både blåveis og hestehov. Alltid koselig å ta med noen få hjem, sammen med mose, for å sette i en liten bolle. På samme turen så jeg også flere sommerfugler og mauren jobbet som bare det på tua si. Da er vel våren her snart.

Tidligere leder i laget Inger Marie Rønningen, leder av barneparkeringen Ellen Lund, medlem Aud Wardenær og den som har vært medlem lengst Turid Steiro.

Kvinner som har satt spor

AV: GRETE NORDBÆK, LAGLEDER, ELVERUM KVINNE- OG FAMILIELAG

Tale til Elverum kvinne -og familielag sin 90 års jubileumsfest august 2019

For noen flotte kvinner vi er. Og så heldig at laget vårt fyller 90 år i år, slik at vi kan møtes igjen her i vårt eget hus. Vårt eget Soria Moria.

Vi har jo alle truffet hverandre gjennom vårt flotte forbund, som i alle fall i mine øyne er MULIGHETENES FORBUND.

Vi har alle hatt stort engasjement i lokallaget her. Og vi har satt spor. Her har vi lest sammen. Lært noe sammen. Praktisert sammen. Skrevet sammen. Ledd sammen. Grått sammen. Og sunget mange sanger.

Barnehage og barneparkering har vært vår greie. Økonomi - innsamling salg av blomsteravleggere, panting av flasker er

noe av det vi gjorde for at Huset Vårt skulle bli en realitet. Huset kom opp på dugnad i 1949. Kvinnene før oss satte spor. De ga oss stafettspinnen til videre arbeid som de samfunnsengasjerte kvinner som vi er. Med på agendaen er sentrumsplaner, byplaner, torgplaner og bibliotekplaner. Grønne lunger i sentrum i Leiret er bare noen av sakene vi har arbeidet med. Vi har skrevet og protestert på mange områder så vi har satt spor i papirene.

Gjennom 90 år er det blitt mange saker. Gått i tog for å markere vår misnøye med sommerstengte fødeavdelinger, flytting av fødestuer og avdelinger, sykehjemsplasser. Miljø og beredskap, mat, kultur og egen beredskap. Forurensing av Mjøsa, innsamling av batterier og fosfatfrie vaskemidler til husholdningene. Elverum har hjerterom. Internasjonalt arbeid, lokalt og globalt. Mammografiinnsamlingen og stemmerettsjubileet i 2013.

Nå er det tid for å feire. Feire oss selv. Feire husets 70 års dag, jubileumsbursdag.

Fra 8. mars i Hernes kirke.

Feire barnehagen sine 70 år i samme hus og laget sitt 90års bursdag.

Laget ble stiftet på saken husmorvikaren. Den har vært en gjenganger og er like aktuell i dag 90 år etter.

Kvinner som har satt spor. Gratulerer til oss alle.

Materiell fra Norges Kvinne- og familieforbund

Tilbud!

- _____ Handlenett, sort m/hvitt trykk **kr. 50,-**
- _____ T-skjorte hvit m/lite farget emblem str XL, XXL **kr. 60,-**
- _____ Jubileumsboken "Arbeid for likeverd gjennom 100 år",
- _____ Lene Søgaard Gloslie **kr. 150,-**

Profileringsartikler med emblem:

Norges Kvinne- og familieforbund

- _____ Fuego telysestake 1 stk. kr. 250,- 2 stk. **kr. 450,-**
- _____ Sans vase (Hadeland Glassverk) med K&Fs logo **kr. 350,-**
- _____ T-skjorte sort m/hvitt stort emblem str. M, L, XL, XXL **kr. 130,-**
- _____ K&F skjerf, hvit m/sort emblem, 34X166 cm. **kr. 130,-**
- _____ Smykkenål i sølv **kr. 480,-**
- _____ Halssmykke i sølv **kr. 530,-**
- _____ K&F-pin **kr. 15,-**
- _____ Lagledernål **kr. 190,-**
- _____ Lite flagg m/emblem **kr. 50,-**
- _____ Handlenett, orange med logo **kr. 55,-**
- _____ Refleksbånd med logo **kr. 25,-**
- _____ Siccori vase **kr. 250,-**

Studieplaner registrert i Studieforbundet næring og samfunn

- _____ Prinsippprogrammet inkl. studieplan **kr. 100**

Skrivepapir, konvolutter o.l. m/emblem: Norges Kvinne- og familieforbund

- _____ Skrivepapir m/emblem A4, farger, 50 ark **kr. 100,-**
- _____ Møteplakat, A4, 4 farger 50 stk. **kr. 100,-**
- _____ Konvolutter m/emblem C5 format, 50 stk. **kr. 60,-**

Hefter, bøker, trykksaker

- _____ Diktsamling, "Hold drømmen levende", Helene Freilem Klingberg **kr. 130,-**
- _____ Bok, "Gøy på landet", Anne Enger **kr. 95,-**
- _____ Bok, "...og rommene var så tomme at musene gikk med sørgeslør", M. Bolstad: **kr. 80,-**
- _____ Vedtekter **kr. 25,-**
- _____ Verktøykassen, (tidl. Tillitskvinnemappen) hele **kr. 150,-**
- _____ Verktøykassen, (tidl. Tillitskvinnemappen) innhold **kr. 90,-**
- _____ Verktøykassen, (tidl. Tillitskvinnemappen) perm **kr. 60,-**
- _____ Tillitskvinnebevis **kr. 5,-**
- _____ Diplom, A4, **kr. 15,-**
- _____ Plakat m/emblem 50x65 cm. **Gratis**
- _____ Abonnement på Sentral-og Landsmøteprotokoller (pr. år) **kr. 275,-**
- _____ Gaveabonnement: Kvinner & Familie (pr. år) **kr. 150,-**
- _____ Årbok fra K&F **kr. 150,-**

Informasjonsmaterieill

- _____ Tidligere numre av medlemsbladet **Gratis**
- _____ Folder "Fremtiden - et felles ansvar" (Ny oppdatert versjon **Gratis**)
- _____ Innmeldingsskjemaer **Gratis**

Porto kommer i tillegg på alle bestillinger

Navn/lag:
.....
Adresse:
.....
Postnr./-sted:
.....

Vi ber om å motta materiellet innen:.....

KUPONGEN SENDES:

Norges Kvinne- og familieforbund
Storgata 11
0155 Oslo

Tlf.: 22 47 83 80
E-post: post@kvinnerogfamilie.no

Klipp ut

Hvitt skjerf med logo

Skjerfet er laget av hvit silke og har K&Fs logo påsatt i sort, behagelig å ha på både sommer s om vinter, **pris kr. 130,-**

K&Fs T-skjorte

T-skjorte i 100% kjemmet bomull, sort med godt synlig emblem i hvitt. Finnes i str. M, L, XL og XXL. **Kr. 130,-**

Sans Vase

135 mm. **Kr. 350,-** med K&Fs logo

Smykkenålen

Pris kr. **480,-**

Fuego telysestake

1 stk. **kr. 250,-** 2 stk. **kr. 450,-** med K&Fs logo

Halssmykke i sølv

Pris kr **530,-**

Handlenett, orange med logo

kr. 55,-

Refleksbånd med logo

kr. 25,-

Siccori vase

kr. 250,- med K&Fs logo

Kun kr. 50,-

K&Fs Handlenett

Kjøp K&Fs handlenett og støtt forbundet samtidig som du sparer miljøet for plastnett fra butikken! **Kun kr. 50,-** Vi har rikelig av disse på lager.

Se forøvrig alle våre varer i nettbutikken vår på hjemmesiden.

Liste over K&Fs tillitskvinner

Sentralstyret

Forbundsleder
Aina Alfredsen Førde
Hesteberget 3, 6723 Svelgen
Tlf. 473 37 565
E-post: aina@kvinnerogfamilie.no

Nestleder
Randi Støre Gjerde
Myrdalskogen 123, 5117 Ulset
Tlf. 915 41 379
E-post: randi@kvinnerogfamilie.no

Nestleder
Olaug Tveit Pedersen
Nordvikveien 45, 4085 Hundvåg
Tlf. 913 82 124
E-post: olaug@kvinnerogfamilie.no

Medlem
Christine Andreassen
Walemsviksv. 25, 5165 Laksevåg
Tlf. 950 41 886
E-post: christine.andreassen@outlook.com

Medlem
Inger Berger
Ekkilsøyveien 72, 6530 Averøy
Tlf. 976 14 248
E-post: ingerbe60@outlook.com

Medlem
Anne Margrethe Eggestøl
Beisvågvegen 103, 7810 Namsos
Tlf. 916 93 920
E-post: anne.eggestol@ntebb.no

Medlem
Oddlaug Hovdenak
Åsleet 45, 6456 Skåla
Tlf. 951 24 753
E-post: oddlaug.hovdenak@hotmail.com

1. varamedlem
Edel Mikkelsen
Flotmyrgaten 149, 5527 Haugesund
Tlf. 906 27 735
E-post: emikk@online.no

2. varamedlem
Sigrunn Strøm
Follesevegen 9A, 5302 Strusshamn
Tlf. 959 43 213
E-post: sigrunn.strom@gmail.com

Kretsledere

Aust-Agder
Postkontakt
Else Marie Holm
Bergstø 10 C, 4790 Lillesand
Tlf. 950 98 100
E-post: elsemariholm15@gmail.com

Bergen og Midthordland
Eldbjørg Gunnarson
Morviklien 23, 5124 Morvik
Tlf. 979 83 791
E-post: eldbgu@online.no

Hedmark
Anne Lise Bryhn
Mogopveien 23, 2409 Elverum
Tlf. 452 54 621
E-post: anli-bry@online.no

Hålogaland
Gunn Evjen
Evjenveien 386, 8056 Saltstraumen
Tlf. 948 31 112
E-post: gunnda@live.no

Oslo
Liv Aasa Holm
Sørkedalsveien 210, 0754 Oslo
Tlf. 951 63 524
E-post: livaaaholm@gmail.com

Romsdal
Gerd Røsborg
Istadvegen 665, 6453 Kleive
Tlf. 936 73 878
E-post: ger-roe@online.no

Sogn og Fjordane
Gunnvor Sunde
Solstad, 6827 BREIM
Tlf. 979 55 677
E-post: gunnvor.a.sunde@gloppen.kommune.no

Sunnmøre
Anita J. Kvalsund
Mulevikvg. 40, 6098 Nerland
Tlf. 412 26 404
E-post: anitaj-k@hotmail.com

Komite - /utvalgsledere:

Valgkomiteen
Leder
Anne Enger
Gamle Finnsandsvei 33, 3525 Hallingby
Tlf. 911 79 287
E-post: a-enger2@online.no

Kontrollkomiteen

Leder
Kristin Hansen
Munkerudåsen 22 E, 1165 Oslo
Tlf. 905 64 730
E-post: krihan6@online.no

Prinsippprogramkomiteen

Leder
Solveig Thomassen
Lyshovden 52, 5148 Fyllingsdalen
Tlf. 926 13 613
E-post: sthomas@online.no

Internasjonalt utvalg

Leder
Elisabeth Rusdal
Skogveien 41, 1368 Stabekk
Tlf. 913 28 164
E-post: elisabeth@rusdal.com

Prosjektleder
Kristin Hansen
Munkerudåsen 22 E, 1165 Oslo
Tlf. 905 64 730
E-post: krihan6@online.no

Beredskapsutvalget

Leder
Wenche Rolstad
Skarimoen 32, 2760 Brandbu
Tlf. 402 44 896
E-post: wrwenche@gmail.com

Nordens Kvinneforbund

2. representant
Olaug Tveit Pedersen
Nordvikveien 45, 4085 Hundvåg
Tlf. 913 82 124
E-post: olaug@kvinnerogfamilie.no

ACWW

2. representant
Christine Andreassen
Walemsviksv. 25, 5165 Laksevåg
Tlf. 950 41 886
E-post: christine.andreassen@outlook.com

Norsk TotalforsvarsForum

Postboks 1550 Sentrum, 0015 Oslo
Besøksadresse:
Bygning 60, Akershus festning

Fokus

Forum for Kvinner og Utviklingsspørsmål
Storgata 11, 0155 Oslo
E-post: fokus@fokuskvinner.no
Tlf. 23 01 03 00

Studieforbundet næring og samfunn

Postboks 9388 Grønland, 0135 Oslo
E-post: post@naeringogsamfunn.no
Tlf. 22 17 66 00

Mange lag er nå direkte tilknyttet Forbundet. Se vår hjemmeside www.kvinnerogfamilie.no under Lag i fylker uten kretsledd.

ABONNER PÅ MEDLEMS- BLADET 3 UTGAVER I 2020

Kun
kr 150.-

Annonsepriser:

Helside: kr. 8 000
Halvside: kr. 4 800
Kvartside: kr. 2 900
2 sider oppslag kr. 12 000
Baksiden: kr. 14 000

Format mm:

210x297
185x125/90x260
185x60/90x125/43x260
210x297 x2
210x250

Returadresse: Norges Kvinne- og familieforbund, Storgata 11, 0155 Oslo

Dette er Norges Kvinne- og familieforbund

Som medlem får du:

- Tilbud om advokatbistand
- Rabatt på hotellovernatting
- Medlemsbladet Kvinner & Familie 3 ganger i året
- Tilbud om kurs, konferanser, reiser mm. gjennom ditt lokallag/krets

Ditt medlemskap er viktig!

Våre arbeidsområder er:

- Familievikar
- Innføring av skolemat over hele landet
- Fødetilbudet – økt utdanning av jordmødre
- Integreringsarbeid og aktiviteter lokalt

Synes du at en av de aller viktigste oppgavene i samfunnet er å gi barna et godt å trygt oppvekstmiljø?
Vil du gjerne ha mer tid til barna dine uten at det går utover økonomi og yrkeskarriere?
Da kan Norges Kvinne- og familieforbund være noe for deg!

Målet er samfunnspåvirkning i kvinne og familiepolitiske spørsmål nasjonalt og internasjonalt.

Våre satsningsområder er: Kvinnepolitikk • Familiepolitikk • Miljø- og forbrukerpolitikk • Internasjonalt samarbeid

Klipp ut

Jeg ønsker medlemskap i Norges Kvinne- og familieforbund

NAVN:

FØDSELSÅR

ADRESSE:

POSTNR.-/STED:

LOKALLAG:

KRETS:

E-POST:

TELEFON:

INNMELDINGEN SENDES:

Norges Kvinne- og
familieforbund
Storgata 11
0155 Oslo
Tlf: 22 47 83 80

Du kan også melde deg inn
via vår nettside:
[kvinnerogfamilie.no/
medlemskap/bli-medlem/](http://kvinnerogfamilie.no/medlemskap/bli-medlem/)

☐ Bekreftelse: Jeg samtykker at mine personopplysninger kan benyttes av forbundet til medlemsblad, forbundsnytt, invitasjoner og medlemslister som sendes ut til tillitsvalgte.